Трибуна вільного українського слова на вільній американській землі.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Адреса Редакції і Адміністрації: "Svoboda", 81-83 Grand St., Jersey City 3, N. J. Телефон: BErgen 4-0807, 4-0237. Телеф. УНС: BErgen 4-1016

РІК LX. — Ч. 234. ДЖЕРЗІ СИТІ І НЮ ИОРК, П'ЯТНИЦЯ, 5-го ВЕРЕСНЯ 1952. П'ЯТЬ ЦЕНТІВ — FIVE CENTS No. 234. JERSEY CITY and NEW YORK, FRIDAY, SEPTEMBER 5, 1952. VOL. LX.

ОБИДВА КАНДИДАТИ ЇДУТЬ НА ЗАХІД

Дводенна подорож генерала Двайта Д. Айзенгавера в південних стейтах, до яких досі не приїздив республіканський кандидат на передвиборчу агітацію, дала нагоду політичним спостерігачам ствердити, що Айзенгавер має всюди велику популярність. У шістьох містах, в яких він промовляв, з'явилися тисячі населення, щоб його привітати, чи щоб послухати його промов. Першого дня був генерал в Атланта, Джексонвіл і Маямі, другого дня в Тампа, на Флориді, у Бирмінґгем, в Алабамі і в Літл Рок, в Арканзо. У всіх промовах він гостро критикує розтратність демократичної адміністрації, переконуючи слухачів, що тільки основна переміна в головному урядовому становищі, може принести поправу. В Тампа закликав генерал до охорони негрів, одначе зібрані прийняли це мовчанкою. Кореспондент „Н. И. Таймсу" спостерігає, що генерал в часі промов не розвинув конструктивної програми, тільки переконував, що південні громадяни повинні відпекатися партії, до якої належали їх предки. З південних стейтів Айзенгавер приїхав до Ню Йорку в середу вночі, щоб вже у четвер виголосити промову в Филаделфії, а на суботу поїхати з промовою на фармерський з'їзд до Кассон, у стейті Міннесота. Після того об'їде деякі міста Середнього Заходу.

Кандидат Демократичної партії, губ. Адлей Е. Стівенсон, буде теж промовляти в Кассон, після чого він виїде до західних стейтів, щоб притримати їх при Демократичній партії. Иде головно про Каліфорнію, яка грала важливу ролю в вирішенні перемоги Трумана в 1948 р.

З інших передвиборчих справ замітна відповідь республіканського провідника Джана Фостера Доллеса на закид Трумана, наче б то Айзенгавер обіцюючи волю підсовєтським народам, приспішував третю світову війну. Доллес каже, що такі самі закиди висловлював колись Сталін на адресу цілій Америці. — Республіканський сен. Джозеф МекКарті, якого Стівенсон натаврував за його нерозбірчиві напасті на противників, попереджує, що він „викопає на верх" різні справи з минулого Стівенсона, щоб довести, що він не надається на кандидата на президента.

ЗУСТРІЧ ЗІ СТАРИМ ПРИЯТЕЛЕМ

Ген. Двайт Айзенгавер, республіканський кандидат на президента, що „наїхав" тепер на традиційно демократичний „Старий Південь", щоб здобути собі там голоси виборців, відвідав на Флариді свого старого приятеля д-ра Дейвида Ферчілда.

СОВЄТИ ВТРАЧАЮТЬ ВІЙСЬКОВУ ПЕРЕВАГУ В ЕВРОПІ

Франкфурт, Німеччина. — Совєтський Союз почав скріплювати свої армії в Східній Німеччині новими дивізіями і це вважається наслідком постійно збільшуваної військової могутности аліянтів в Західній Німеччині та в Західній Европі взагалі. Не зважаючи на великі зусилля та недостачі в оборонній підготовці Західної Европи, Совєти — згідно з оцінкою спеціялістів в совєтських проблемах — мусіли прийти до переконання, що їхні збройні сили, які вони мають до розпорядження в поготові до безпосередньої атаки на Захід, сьогодні вже не переважають чисельно аліянтських сил. Тому Москва рішила збільшити свої дивізії, щоб здобути знову ту військову перевагу над Заходом, яку вона мала в минулих роках та на якій могла базувати свою політику в Европі. Ядром західних оборонних сил в Західній Німеччині є десять американських і британських дивізій, що нараховують разом понад 180,000 вишколених і озброєних першолінійних вояків. Крім того, в рямках спільної оборонної підготовки змобілізовано дальших 135,000 французьких, бельгійських і голландських вояків, підпорядковуючи їх спільному аліянтському командуванню та спільній оборонній стратегії. — Більше ніж половина цих вояків перебуває на території Західної Німеччини, а інші є в резерві у безпосередньому віддаленні від західно-німецького кордону. Тим самим, загальна кількість аліянтських військ, готових до зустрічі совєтської агресії, виносить тепер кругло 315,000 вояків, забезпечених та доповнених низкою оборонних споруд, авіяційних баз, центрів постачання, як теж збільшеною кількістю поліпшених якостево літаків. Загально вважається, що Совєти все ще мають повітряну перевагу в Східній Німеччині, але ця перевага постійно зменшується. Сьогодні вже, на випадок війни, аліянтська авіяція була б цілком спроможна не тільки забезпечити свою власну повітряну оборону, але й впродовж найкоротшого часу змобілізувати ударну повітряну силу. Совєти мають в Німеччині 36 дивізійних головних квартир, але фактична совєтська сила не виносить більше, як 22 піхотні і панцерні дивізії, загальною силою коло 230,000 вояків, отже майже на 100,000 вояків менше, ніж сила західних аліянтів. В поінформованих колах вважають, що цеї різниці не потрапить вирівняти теж ані польська армія, ані творена большевиками східно-німецька „народна міліція", які не мають ще повного совєтського довір'я, не зважаючи на постійні чистки в їхньому складі.

ЗАПОВІДЖЕНО НОВІ НАРАДИ АТЛАНТІЙСЬКОГО ПАКТУ

Париж. — Вчора тут після конференції постійних членів Північно-Атлантійської Ради заповіджено, що 15-го грудня почнуться нові важливі наради міністрів закордонних справ 14-ти країн Північно-Атлантійського Пакту, предметом яких будуть пляни на 1953-ий рік, які охоплюють простір від Північної Америки до Босфору. Головною справою в нарадах буде цілорічний перегляд і перевірка того, що називається спроможністю членів Атлантійського пакту відносно покриття видатків і фінансування програми озброєння на наступний рік. Цей перегляд, базований на звідомленнях спеціялістів, правитиме за базу для встановлення оборонних плянів і цілей в світлі змінених господарських обставин та нових фінансових напружень, головно в Британії і Франції. В поінформованих колах вважають, що ці фінансові обставини навряд чи дозволять міністрам піти в своїх плянуваннях по лінії сильно збільшених зброєнь в 1953-ому році, як це загально передбачувано на конференції в Лісбоні. Тоді в Лісбоні теж рішено, що конференції міністрів закордонних справ Атлантійського Пакту повинні відбуватися частіше і цього теж домагалася Британія та деякі інші країни. — Проте, вони пішли назустріч американським пропозиціям, щоб цим разом відбути наради аж по американських виборах, отже з перервою 10 місяців від часу нарад в Лісбоні. Це теж дасть поодиноким країнам більше часу перевести потрібну і прецизну перевірку їхнього фінансового положення та їх фінансових можливостей. З дотеперішніх звітів та інформацій виходило б, що оборонні пляни цих країн на 1952-ий рік, як їх встановлено в Лісбоні, до кінця року будуть „майже здійснені". В наступних двох роках оборонна підготовка мала б збільшитися майже на 100 відсотків, як щодо кількости збройних сил, так і озброєння. Міністри на своїх нарадах розглянуть теж спеціяльні проблеми поодиноких країн, зв'язаних зі загальною програмою оборони.

Особи понад 62 роки життя можуть бути прийняті до урядової служби

Вашингтон. — Федеральна комісія цивільної служби оповіщує, що вже складений плян для приймання до федеральної праці осіб, які по[illegible] 62 р[illegible] життя. Ця засада відноситься не до всіх затруднень, бо напр., для служби в поліції треба фізичної гнучкости й зручности. Працю зможуть найти теж і такі особи, що вважаються за непрацездатні з інших причин, одначе кількість таких робіт обмежена. Програма затруднення окалічених або з інших причин непридатних до деяких родів праці людей складена на підставі порад різних урядових бюр, надісланих на жадання адміністрації оборонної мобілізації з уваги на недостачу робітників. Д-р Росс Т. Мек Інтайр, голова президентської комісії для безробітних, повідомив през. Трумана, що від 1947 р. дістали працю 2,250,000 покалічених осіб, одначе удвічі більше ще не мають праці.

Президент наказує подбати про безпеку літовищ

Вашингтон. — През. Труман видав наказ урядовим чинникам, щоб вони взялися негайно до виконування програми в справі безпеки на літовищах та до різнородних поправок для їх уліпшення. Для цієї мети покликано до життя Комісію Повітряних Пристаней ще 21 лютого, після того, як літаки, що вилітали з Нюарку, спричинили катастрофи в місті Елізабет. Головою комісії настановлений ляйтнант генерал Дж. Г. Дулітл.

Помер о. д-р Т. Галущинський, настоятель оо. Василіян

Минулої неділі, 31-го серпня, помер в пополудневих годинах в Едмонтоні, Канада, на удар серця архимандрит Чину Св. Василія Великого, о. Д-р Теодозій Тит Галущинський. Похорон відбувся в середу, 3-го вересня, на цвинтар оо. Василіян в Мондері, Альберта. Покійний Архимандрит приїхав до Канади з кінцем червня ц. р. У зв'язку зі ювілейним святкуванням ОО. Василіян. До того часу він перебував в Римі, а заки став верховним настоятелем цього заслуженого для української Церкви і народу монашого чину, був ректором Папської Колегії св. Иосафата в Римі. Помер в 72-ому році життя.

ПРОВІРКА БАНКОВИХ ДЕПОЗИТІВ В ПОРТІ Н. Й.

Ню Иорк. — Нюйорська стейтова комісія злочинів дала наказ цілій сотні банків з Ню Иорку, щоб вони прислали їй звіти з банкових вкладів коло 300 осіб, які мають якенебудь відношення до діяльности різних злочинних ватаг на так званому „водному фронті" в пристані. Члени комісії твердять, що сам припис ще не кидає підозріння на характер особи, що має банкове конто, одначе це потрібне для всебічного вияснення діяльности змовників. Між особами, яких банкові конта мають бути провірені, находяться не тільки люди з „півсвіту", але громадські та політичні діячі, такі, як: посадник міста Джерзі Сити Джан В. Кенні, його зять Пол Ганлі, колишній посадник міста Франк Гейґ, Еггерс і т. п. З нюйорських діячів названі такі загально відомі одиниці: Гюго Роджерс, кол. голова дільниці Мангаттен; Кармін Де Сапіо, провідник організації Таммані Голл; Роберт Б. Блейкі, його противник в боротьбі за провід. — З-поміж нотерійних грачів згадані такі: Джов Адоніс з Ню Джерзі, а з Ню Иорку: Алберт, Антоні й Джерардо Анатежія, Абенр Лонґі Звілман, й ін. З-поміж юнійних провідників названі: Джозеф П. Райен, голова юнії прибережних робітників, Алекс Бріззі зі Статен Айленд і Антоні В. Камара з Бруклина. Банки, діставши список імен вкладчиків, затурбовані, велетенською працею, яку мусять вкласти банкові працівники, щоб подолати такому завданню.

Крім слідства на воднім фронті, ведеться в Ню Иорку ще слідство над зловживанням при будові каналу в повіті Квінс, де виплачено понад $34,000 без посвідок з міських фондів.

Команда повітряної стратегії вже готова на зудар

Вашингтон. — Джім Дж. Лукас, кореспондент синдикату Скріпс-Говард, довідується від начальника ген. штабу повітряних сил, генерала Гойта Ванденберга, що Росія не зможе виминути атомової відплати від американських літунів у випадку як що вона почне третю світову війну. Виринає тільки питання, як швидко ми могли б відплатитися тими силами, що ми їх маємо тепер? На це відповідає генерал: Не впродовж одної години, як наш нарід загально вірить. Повітряні сили ніколи не думають вибиратися до бою півприготовані. Одначе ми далеко більше пристосовані до спротиву, ніж дехто може припускати. Треба ствердити, що кожен відділ повітряних сил буде повідомлений про напад впродовж найближчої пів години. Стратегічні повітряні відділи мають готові атомові бомби. В кожному відділі ключеві вояки готові до лету кожної хвилини. Не тому, що кожен боїться війни впродовж одної години, тільки тому, що вони знають, що мають бути готові на це. Крім того 1,400 резервових офіцерів готові вскочити в сідлення пілотів і вилетіти разом з 5,000 іншими резервістами повітряних сил.

Ачесон закликує Іран до провірки нафтового спору

Вашингтон. — Секретар стейту Дін Ачесон звернувся публічно до іранського прем'єра Могаммеда Масадека і до іранського парляменту, щоб вони ще раз передумали риск, викликаний відмовою прем'єра зважити предложення президента Трумана й прем'єра Черчила для наладнання англо-бранського нафтового спору. На пресовій конференції, Ачесон сказав, що спільна пропозиція обидвох державних мужів „справедлива й поміркована" й тому заслуговує на дбайливе передумання в Тегерані. У ній поставлено три пункти, між якими була тимчасова оферта дати іранському урядові 10,000,000 долярів на поправу його фінансових трудноців, одначе її відкинув Мосадек, передаючи справу парляментові. Крім іранської справи, Ачесон згадав ще й Єгипет, висловлюючи побажання „всього найкращого" для нового єгипетського прем'єра Алі Магера у змаганні до наладнання внутрішніх відносин країни.

Світовий Монетарний Фонд вимагає ощадности від країн

Вашингтон. — Міжнародний Фонд звідомляє, що багато з країн, які є його членами, намагаються „жити понад стан", а з цього повстає інфляція, яка шкодить усім вільним країнам. Це знову не допускає осягнути цілей, для яких цей фонд було зорганізовано. На світовій монетарній конференції в Бретон Вудс, у стейті Ню Гемшир, в 1944 р. створено Міжнародний Монетарний Фонд, для того, щоб з нього давати позички для підтримки країн, яких монета підупадає на вартості. Міжтим виявляється, що позички, замість стати в допомогу для рятування вартости монети в якійсь країні, бувають використовувані на інші цілі, зуживаючи гроші без уваги на потребу ощадности, а це спричиняє світову інфляцію, з якою саме тепер всі боряться. Заклик до ощадного орудування грішми з Міжнародного Монетарного Фонду переслано до оголошення на спільнім з'їзді Міжнародного Монетарного Фонду й Міжнародного Банку для Відбудови й Розвитку, що відбувається в місті Мехіко. Зібраних, як звідомляють з Мехіка, привітав президент Мехіка Міґел Алеман, а предсідником нарад обраний бразилійський міністер фінансів Орасіо Ляфер.

Конґресова бібліотека вшановує п'ятисоту річницю друкованої біблії

Вашинґтон. — Конґресова бібліотека відкриває виставу присвячену найбільш розповсюдженій у світі книзі, — Біблії. Вистава ця влаштовується для вшанування п'ятисотої річниці виходу у світ першої друкованої на заході книги, що нею була саме Біблія, яку видрукував Иоган Ґуттенберґ в Майнцу у Німеччині. Досі Біблія видрукувана більше як в двох тисячах мов і говірок. У самому лише відділі рідкісних книг Конґресової бібліотеки зберігається понад 1,800 біблій, а багато — в інших відділах книгозбірні. Щодо самої біблії Ґутенберґа, то знавці запевняють, що її зберіглося тільки сорок шість примірників, що з них частина ушкоджені, а інші — фрагменти. Примірник біблії, що знаходиться в бібліотеці Конґресу, друкований на телячій шкурі, хоч нормальні примірники Ґутенберґської біблії друковані на папері.

АВТО ПОЛЕТІЛО У БЕЗОДНЮ

Ліма, Перу. — Вантажне авто, що в ньому знаходилось 28 осіб полетіло в гірську вузьку ущелину, глибоку 1,300 футів. Сталося це недалеко Чікляйо. Двадцять одна особа була вбита і сім тяжко поранені.

Західна Німеччина відстає у виконуванні оборонних замовлень

Бонн, Німеччина. — Тут в поінформованих колах заявляють, що Західна Німеччина відстає у виконуванні оборонних замовлень, хоч її індустрія потенційно може бути найбільшим джерелом оборонної продукції. З уваги на цю відсталість, Агенція Взаємної Безпеки була змушена передати вітальні оборонні замовлення іншим країнам. Одною з головних причин тої відсталости вважається німецьку звичку до великих індустріяльних картелів, тепер заборонених, як теж неспроможність німецького уряду забезпечити індустрії відповідними сирими матеріялами. Третьою причиною може бути нерівність в оподаткуванні.

Амбасадор ЗДА переплив з Европи до Азії

Істанбул, Туреччина. — Амбасадор ЗДА в Туреччині, і вся його родина, переплили Босфор між морями Чорним і Мармуровим. У тих спортових змаганнях брали участь: амбасадор Джордж Дж. Мк'Ґі, сенатор - демократ Рассел Б. Лонґ, пані Мк'Ґі, жінка амбасадора, та 12-річна Марсія і 10-річний Джордж — діти амбасадора. Вони плили з Европи, а на азійському побережжі їх вітав сенатор Вейн Морс — республіканець з Ореґону. Траса їхнього осягу довша від пів милі, плавба через Босфор важка, бо дуже швидкий і зрадливий струм. Грецька мітологія оповідає, що Іо в постаті ялівки переплила була Босфор, але при помочі богині Гери. Пізніше леґендарний Леандер мав здобути цей спортовий осяг, а з історичних часів згадується славний поет лорд Байрон, що також відважився був на цей сміливий крок.

Наради про охорону природи у Венесуелі

Каракас. — У столиці Венесуелі розпочалися тижневі наради Міжнародного Об'єднання Охорони Природи, що ними проводить швайцарець Шарль Бернард. Конференція предложить свої міркування УНЕСКО (Виховної, Наукової, Культурної Організації ОН). У внескові до УНЕСКО будуть представлені поради про найкращі засоби охорони багатств природи, що їм загрожує небезпека вичерпання. Всебічну підтримку нарадам виявляє венесуельський уряд, хоч Венесуеля офіційно не входить у склад Об'єднання. Такі поради конференції Міжнародного Об'єднання Охорони Природи як забезпека проти лісових пожеж, чи відповідне використання водної енергії будуть напевно обов'язальні для всіх членів УНЕСКО.

Американський Єпископ помер в червоному Китаю

Гонґ Конґ. — Сюди надійшла вістка, що в китайській тюрмі помер католицький єпископ, родом із Брукліну, Франсіс Х. Форд. Він сидів більше як рік у комуністичній тюрмі, і помер у тюремній в'язниці в Кантоні. Вістку про його смерть подала сестра Джон Мері Райси, бувша секретарка небіщика. Це вже четвертий громадянин ЗДА, який помер у в'язниці в комуністичному Китаю. Його обвинувачували в шпигунстві, в нелеґальному володінні зброї та в подібних інших злочинах, які мали знеславити покійного перед його вірними, між якими він працював більше як 30 років. Але комуністи не хотіли його публічно судити, бо не мали жадних доводів його провини.

Єпископ Френсіс Форд

Переговори в Кореї знову відложено

Токіо. Після однотижневої перерви, комуністична і аліянтська делеґації на переговорах в Панмунджом в справі перемир'я в Кореї вчора знову зустрілися та після одногодинної конференції рішили відложити дальші наради на ще один тиждень, отже до 12. вересня. З офіціяльних комунікатів виходить, що наради перервано знову тому, бо комуністи і цим разом не зголосили жадної нової пропозиції та що „мертва точка" в справі вимаганої комуністами примусової і обстоюваної аліянтами добровільної репатріяції полонених існує дальше. Теж не заповідається, будь-яких виглядів, що що „мертву точку" можна було переломити в найближчій майбутності.

Рада Безпеки ОН відкинула совєтську пропозицію в справі прийняття нових членів

Об'єднані Нації, Н. И. — Рада Безпеки Об'єднаних Націй більшістю шістьох голосів відкинула совєтську пропозицію, щоб прийняти збірну листу тих чотирнадцятьох держав, які бажають бути членами ОН. Проти совєтського внеску голосували: Голяндія, Туреччина, Греція, Національний Китай, ЗДА і Англія, бо представники цих країн стоять на становищі, що про прийняття кожного нового члена ОН треба рішати індивідуально, чи він надається на члена такої організації, як Об'єднані Нації. Совєти щераз заявили, що вони ставитимуть „вето" проти прийняття тих членів, які пропонують Західні Союзники, а згодяться тільки на прийняття всіх або нікого". Між чотирнадцятьма державами на збірній листі вміщені шість держав совєтських сателітів.

Англійці садять персикові дерева на Сагарі

Лондон. — Англійські садівники виїхали до Африки з 20,000 насінням персикових дерев, яке мають засадити в південній частині пустині Сагари. Те насіння збирали по всьому острові З'єдиненого Королівства при помочі Товариства для плекання овочевих дерев. Тисячі людей громадилися на площі Трафальґар, щоб вкинути до мішків персикове насіння. Люди купували „пічеси", їли їх на вулиці та кидали насіння, що мало ожити на африканській пустині. Африканські тубільці мають піклуватися, щоб ці дерева росли.

Вичистили двох болгарських міністрів

Відень. — Президія болгарського парляменту звільнила двох міністрів: Дімітра Ганева, що був міністром закордонної торгівлі, і міністра рільництва Ніколу Стоілова. Недавно звільнили в Болгарії також міністра тяжкого промислу Антона Юґова. Ці зміни свідчать, що не все впорядку в комуністичній Болгарії, коли за один тиждень, вичищують" аж трьох міністрів.

АНГЛІЙСЬКІ РОБІТНИКИ ДОМАГАЮТЬСЯ ДАЛЬШОЇ НАЦІОНАЛІЗАЦІЇ

Майґейт, Англія. — Конґрес Трейд-Юніонів Британії ухвалив вчора резолюцію, домагаючись не тільки припинення практикованої тепер консервативним урядом денаціоналізації поодиноких галузей британського господарства, але й продовжування дальших націоналізаційних заходів, започаткованих попереднім лейбуристським урядом. Відповідну резолюцію ухвалено поважною більшістю голосів, хоч теж чимало робітників висловлюється проти націоналізації. Ухвалена резолюція доручає Генеральній Раді Конґресу „оформити пропозиції для поширення соціяльної власности на інші ділянки індустрії і суспільних послуг, зокрема на ті, які тепер є під монопольною контролею". В дальшому ця резолюція висловлює переконання робітництва, що коли націоналізація „буде обмежена тільки до малої кількости індустрії і послуг, то буде втрачена теж і вся користь з існуючого соціяльного власництва". Інтересно, що ані в резолюції, ані в дебатах над нею не згадувано про темпо соціялізації, отже про її приспішення, що й самій резолюції надає більш теоретичний характер.

СВОБОДА SVOBODA
Український щоденник UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage privided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$ 5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$ 2.75

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ПРАВИЛЬНИЙ КРОК

П'ятнадцята конвенція сьогодні вже 19-літньої Ліґи Української Молоді Північної Америки, що відбулася в днях 30, 31-го серпня і 1-го вересня в Клівленді, має всі вигляди на те, щоб увійти до історії не тільки нашої молодої ґенерації, але й цілої нашої американсько-української спільноти, як одна з тих подій, що мають рішальний вплив на дальший розвиток, започатковуючи важливий новий етап. Такого значення надає конвенції рішення в справі координації діяльности всіх груп української молоді на американському континенті.

Проблема єдности, порозуміння чи координації між всіми групами української молоді в Америці вже не нова. Навпаки, від деякого часу вже велись навіть практичні спроби створити якусь спільну плятформу, що могла б правити за вихідний пункт для дальшої консолідації. Проте, дебати на конвенції Ліґи в цій справі та ухвалена резолюція вперше ставлять цю справу в реальну площину та надають їй загально-громадське і зобов'язуюче значення.

До проблеми об'єднання Ліґа поставилась позитивно вже тим, що за гасло своєї цьогорічної конвенції вибрала фразу: „об'єднані встоїмось!" Проте, під час дебат видвигнено і обговорено три головні питання: чи об'єднувати, кого об'єднувати і як об'єднувати. До першого питання всі промовці і дискутанти поставились позитивно, хоч деякі з них і видвигали різні „але", насамперед ідейного порядку. Беручи за приклад завершену на останньому Конґресі консолідацію старшого громадянства, молодь рішила й собі поставити в основу консолідації „здоровий компроміс", отже вибрати „золоту середину". На питання „кого об'єднувати" не було важко відповісти: всіх. При цьому вияснено, що є три головні групи молоді, на які в цій акції треба звернути увагу: народжені в Америці, народжені в Канаді і новоприбулі з Европи. Всі ці групи мають по кілька організацій, всі мають свої окремі проблеми, які виправдують їхнє існування, але рівночасно мають спільне українське походження та спільні цілі, які doраджують і вимагають організаційної консолідації. І тому вирішено теж третє питання „як об'єднувати". Ліґа перебирає в цій справі ініціятиву і її новообрана управа зобов'язана і уповноважена скликати „конференцію всіх національних організацій української молоді в Злучених Державах і Канаді, включно з організаціями новоприбулої молоді, для спільного перевірення можливостей створення Ради Єдности Української Молоді". Ціллю цеї Ради, згідно з постановою резолюції, буде: „змагати до кращого зрозуміння цілей і завдань тих організацій та до більшої гармонії і ефективнішої координації їхньої активности".

Тим самим зроблено перший і рішальний крок в справі, яка до живого інтересує не тільки саму молодь, але й загал нашого громадянства. Названі групи молоді і їх організації мають багато дечого, що їх різнить, але далеко більше того, що їх єднає. Два бігуни тих різниць, якщо про них можна говорити, становить наша молодь народжена в цій країні і новоприбула. „Золоту середину" в цій різноманітності становить, здається, українська молодь Канади, що має всі прикмети молодої ґенерації Нового Світу, але рівночасно має краще українсько-національне виховання, краще розуміє цілість української проблематики та взагалі є — так сказати б — більше українська, що цілком не зменшує її канадійськости.

Ініціятива й акція Ліґи не є припадкова: її видвигнуло саме життя. Сьогодні вже цілком виразно можна спостерігати, що скрайності між поодинокими групами молоді під впливом обставин та взаємної зустрічі на спільному терені вирівняються, місцева молодь більше українізується, новоприбула із свого боку відповідно американізується, місцеві виявляють більше заінтересування українськими проблемами, новоприбулі силою факту „акліматизуються" в Америці, включно з тим, що багато з них вже є в рядах американських збройних сил, отже існують всі об'єктивні можливості на те, щоб знайти відповідну синтезу та створити спільну базу для спільної акції в поодиноких справах.

Конвенція Ліґи зробила важливий і правильний перший крок. Треба тільки висловити надію, що за цим кроком підуть дальші та що до цього походу прилучаться всі інші групи української молоді, і не зважаючи на всі труднощі, які їм цілком певно доведеться зустрічати на цьому шляху, спільно підуть і зайдуть до кращого майбутнього.

Труман про визволення

Виборча агітація ввійшла вже в гостру фазу, бо її учасником став сам президент Труман. Маємо на думці його промову на залізничій станції Паркерсбурґ у Вест Вирджінії, яку виголосив вертаючи з Милвоки до Вашинґтону. Промова, виголошена в таких обставинах, звичайно не є нічим таким, на що треба б пресі звертати пильну увагу. Одначе тим разом так не було. Це не були привітні слова президента з вагону поїзду, чого можна було надіятись. Це була довга промова, наперед виготовлена, яку президент Труман відчитав.

З цієї промови можна було відразу пізнати, на що демократи кладуть у виборчій кампанії найбільший натиск. Це — закордонні справи. Труман виразно зазначив, що домашні справи треба ставити на другому місці ,а головну увагу треба присвятити обороні Америки і вільного світу перед новою совєтською аґресією і таким чином рятувати мир. Коли ж зважимо, що республіканці говорять тепер найбільше про внутрішні недомагання, корупцію, дорожнечу та високі податки, а про це говорив тепер ген. Айзенгавер кількома наворотами на Півдні, то відразу зорієнтуємось щодо виборчої стратеґії як демократів, так і республіканців.

Ген. Айзенгавер хоче рятувати „честь нації" й обсадити федеральні уряди „чесними людьми". Це — домашня справа. В закордонній політиці, заявив Труман, Айзенгавер виконував те, що було програмою уряду. Тільки щойно тепер, каже президент, республіканське окруження навчає Айзенгавера як то можна „стати гіпокритом за 10 легких лекцій".

Ми не будемо зупинятись на різних епітетах президента, чи Айзенгавера, бо вони характеристичні для кожної виборчої кампанії і не мають ніякого глибшого значення. Зараз по виборах ніхто навіть не згадує, що щось таке ділось. Проте не можна ставитись легковажно до проблем, які видвигають кандидати на президента, чи такі особи, як президент Труман. Якраз у часі виборів виходить на яв не одно таке, що допомагає розуміти американську політику, зокрема цю, яка відноситься до ставлення Злучених Держав до Совєтського Союзу і тих народів та країн, що знайшлися в сфері впливів Кремлю. З цього боку важливе те, про що говорив президент Труман в Паркерсбурґ про „визволення" тих країн, що опинились по другій світовій війні під Совєтами, ставши жертвами їхньої аґресії. Президент заявив, що годі вести „дешеву політику" в відношенні до тих нещасливих країн, про які не треба забувати і старатись допомогти їм дістатись на волю. „Дешевою політикою", як виходить ясно з його промови, є ті республіканські обіцянки, які заповідають визволення поневолених Совєтами країн, і то негайне, як тільки прийде зміна і в Білому Домі засяде кандидат Республіканської партії. Такі обіцянки, говорив Труман, є обраховані на голоси тих американців, що походять з тих країн. Так ставити справу, казав він далі, значить починати зараз війну з Совєтами. Але, каже Труман, республіканці заявляють, що вони війни не хочуть та ще запевняють, що саме тоді війни не буде, як вони прийдуть до влади! Та є ще один спосіб допомоги визвольним змаганням тих народів. Це допомога бунтам, революціям, але й вони, каже Труман, мали б тільки тоді надію на успіх, коли б були одночасно підперті збройними силами демократій. Коли ж цього нема, то це тільки облудні слова, якими заохочується якийсь поневолений Совєтами нарід до бунту чи повстання без виглядів на успіх. Це тільки вода на совєтський млин, це допомога большевицьким катам починати нове нищення нових мільйонів невинних жертв.

Ми навели це з промови президента Трумана з Паркерсбурґ ще на те, щоб вказати, як виборча кампанія дає добру нагоду до публічного обговорювання найважливіших проблем представниками обох головних партій та їхніми кандидатами на президента, сенаторів та конґресменів. На того роду промови треба реаґувати і заставляти таким чином усіх їх до якнайосновнішого обговорювання сьогодні найважливішої світової проблеми, якою є визволення поневолених Кремлем народів і країн.

Березовська пропаґанда

Від довшого часу на сторінках російсько-еміґраційної преси обговорюється справу російського еміґранта Р. Березова, який признався, що приїхав в ЗДА під фальшивим прізвищем. Уряд еміґрації й натуралізації, згідно з буквою закону, вирішив виселити Березова з ЗДА. Ця справа для нас цікава тим, що росіяни всю вину звалюють на... „сепаратістов".

Складається враження, що російські політики використовують справу Березова виключно для боротьби з політичними противниками і для виправдання свого безсилля. 25 серпня Новоє Русскоє Слово знову повернулося до цієї теми. Часопис пише: „В 1945-46 р.р., коли над кожним ДП з СССР висіла загроза примусової репатріяції, сотні тисяч російських людей поробилися поляками, галичанами, латишами, литовцями і навіть татарами... Зрадивши з примусу своєму народові, рідній культурі і традиціям, ці люди стали рабами шовіністів. Вони стали покірно підписувати петиції, резолюції і протести проти „триклятих москалів", несвідомо підливаючи в шовіністичний котел не краплі дьогтю, а цілі ведра наклепів на російський нарід".

Як же справа виглядала в дійсності? Дійсно при першій реєстрації в УНРРА деякі особи, боячись примусової репатріяції, фальшиво подавали місце свого народження. Пізніше під час переїзду в ЗДА еміґраційні уряди попереджували, щоб особи, які мають фальшиві дані, справили помилки і подали про себе правдиві відомості. Переважна більшість еміґрантів прибула в ЗДА, звільнившись від маскування. Тяжко сказати скільки прибуло в ЗДА з фальшивими паперами, одначе таких людей є дуже мало. Ще в Німеччині поліційні органи про кожного ДП зібрали повні правдиві відомості і неправдиві відомості були лише формальністю. У ЗДА таким еміґрантам ніщо не загрожує до того часу, поки вони самі не признаються, що подали про себе невірні відомості. Покищо справа ускладнилась лише з однією особою. Кампанія „березовської хвороби", роздута російською пресою, може викликати лише підозріння на всіх еміґрантів.

Пишучи про персональну справу Березова, російсько-еміґрантська преса оздоблює свою інформацію наклепами на „сепаратістов", тим самим заплутуючи справу. „Сепаратістов" обвинувачується в шантажуванні осіб, які нібито приїхали в ЗДА на фальшиві папери: ці особи мимо свого сумління мусять підтримувати шовіністів-сепаратистів, хоч в душі вони є російськими патріотами. Цим видуманим фактом росіяни виправдовують політичну апатію свого суспільства: потапаючий хватається за соломинку. Російська преса ще не навела жодного конкретного прикладу погрози „сепаратістов" зробити донос в еміґраційні уряди на осіб, які б мали прибути в ЗДА з фальшивими паперами, бо таких випадків шантажу не було. Подібного роду шантаж можливий лише в СССР, де панує беззаконня і де доносчик не відповідає за правдивість свого доносу. В ЗДА навпаки доносчик має більше шансів бути покараним, якщо він не докаже своїх тверджень.

„Березовську хворобу" російсько-еміґрантська пропаґанда широко використовує як політичний арґумент. Ним доказується, що українсько-еміґраційною політикою керують виключно галичани, а українці з великої України, шантажовані галичанами, мусять мовчати. Вони в душі стоять на російському становищі, тому українська самостійницька політика є витвором галицьких шовіністів. 4 серпня, пишучи про Конґрес Американських Українців, Новоє Рускоє Слово доказувало, що американські оратори на цьому конґресі потрапили в блуд, думаючи, що вони говорять до представників українського народу. Часопис доказує, що американські оратори говорили виключно до галичан, які не мають жодного поняття про українські справи, і розпачливо запитує: чому на галицькому конґресі вирішується українська проблема? Американцям-ораторам, суґерує часопис, варто було б знати і те, чого мовчать українці з СССР: про „березовську хворобу" тепер говорять і пишуть відверто. Під знаком цієї „березовської хвороби" також ведеться безуспішна російська акція по створенню маріонеткового руху українців-федералістів.

Під час небезпеки примусової репатріяції панувала повна солідарність між окремими національними групами. Були побутові (а не національно-політичні, як цього хотять росіяни) непорозуміння між галичанами і наддніпрянцями, але в справі захисту перед репатріяцією була повна одностайність. Кожний біженець шукав собі такого громадянства, яке рятувало його від репатріяції. Перед цією небезпекою були всі рівні. Ніхто не примушував росіян писатись галичанами, вони могли подавати себе нансенівцями, громадянами Юґославії, Франції, Чехо-Словаччини і так далі. Коли минула небезпека, кожний мав досить часу виправити свої дані. За справу Р. Березова треба говорити і добиватись справедливої розв'язки, але не треба з цього робити політичного арґументу проти свого противника. (Л Л)

КОМУНІСТИЧНА ЛІКАРНЯ

В останньому часі теж і Злучені Держави здали собі справу з небезпеки ,яку створює присутність зорганізованих комуністів у державі. Остання війна з таким союзником, як Совєтський Союз, тільки сприяла розростові комунізму з Злучених Державах, хоч і вирости йому в силу не дозволяють економічні обставини із постійно зростаючим добробутом. Але дійсність повної свободи у цій державі дає теж змогу діяти і цій політичній групі не лише вповні ворожій устроєві американської держави, але й напевно оплачуваній закордонним капіталом. Боротьба з комунізмом Америки зовсім не дає враження політичної боротьби для тих, хто бачив винищування політичних ворогів такими режимами, як большевицький чи гітлерівський. Палкі протикомуністичні промови сенатора Мек Карті — більше вказують на політичного коника, на якім він хоче виїхати на вище становище у своїй політичній кар'єрі. Всі судові розправи проти комуністів виглядають радше на „забаву". Вершком цієї „забави" є офіційне паньkання з засудженими на смерть комуністичними шпигунами родини Розенфельд. Але — якщо йде про кошти — (газети подали, що мадам Розенфельд, яка чекає вже місяцями на електричне крісло, це найдорожчий в'язень у ЗДА) — то, як держава має досить з уваги на існування комуністичної небезпеки. Скільки долярів — візьмімо — коштувала книга з заподанням всіх запідозрених у комунізмі організацій, яких — до речі — показна скількість. Не лише самий друк цієї об'ємистої книжки, але й прослідження, упорядкування в групи, но і — хочемо вірити — вдержування їх під „пильним оком".

Та вважаємо, що можна б цю проблему розв'язати далеко простіше і — найважніше — успішніще, та й далеко дешевше. Недавно з нагородженої недільним додатком „Свободи" новелі (до речі дуже розповідно жвавої й інтриґуюче цікавої) довідався я, що медицина у важливих загрозливих випадках хватається радикальних методів лікування: укол їдовитої гадини лікують таки тою ж гадючою їддю. Надзвичайний рецепт — некоштовний, який же успішний і який же повчальний. Чейже ніщо не забороняє перенести цю методу до політики. Вона спрактикована лікарями, значить має повну наукову апробату. А яку ж апробату дає їй дійсне життя! Йде саме про те, щоб усіх комуністів вилікувати з хвороби комунізму самим таки комунізмом. Це найрадикальніша метода і напевно успішна. З одного боку можна вибутись небажаного елементу з держави, з другого ж врятувати тих людей, які припадково дізнали уколу комунізму.

Була навіть добра для цього нагода, яка звільнила б державу від коштів. ІРОвські кораблі привозили сюди скитальців, для яких Америка була омріяною країною щастя, і поверталися порожні. А можна було заладувати їх тими, які мрійно зідхають до ко-

(Закінчення на стор. 3)

М. В. Дольницький

За кулісами єгипетського перевороту

Недавній переворот в Єгипті, в наслідок якого король Фарук абдикував і покинув країну, заскочив світ. Ані журналісти ані дипломатичні представники не могли спочатку дати точного роз'язнення цього факту. Не було ніяких познак, що оправдували б таку радикальну зміну в політичному житті Єгипту; щоправда часті зміни прем'єрів (за 6 місяців Єгипет мав їх 4) давали світові дещо матеріялу до роздумування, та ці зміни пояснювали головно тим, що покликувані та звільнювані королем Фаруком, прем'єри не могли успішно вив'язатися з покладених їм завдань.

Що насправді діялося за кулісами внутрішньої єгипетської політики знав король Фарук доволі точно, хоч великого значення до домагань малої групи військовиків, що домагалися основних реформ, він не прив'язував. Переконаний, що в його руках сходяться всі важливі нитки політичної сили, він веселився по коштовних европейських курортах. Тільки раз, недовго до смерти англійського короля Юрія VI, під час гри в покера в Капрі, виявив свідомість критичної ситуації в своїй країні й в світі, як сказав до своїх партнерів, що незабаром в світі залишиться ще тільки 5 королів, англійський і 4-ох, що є в талії карт.

Фарук втратив королівську корону після 16-ти річного володіння. В його обороні не піднявся ані один голос.

За 16 років панування короля Фарука і за 30 років політичної домінації націоналістичної партії Вафдистів, Єгипет зробив дуже малі поступи в напрямку покращання внутрішнього життя на культурному і соціяльному полі. Назовні, Єгипет виглядав, як держава, що прямує до росту і величі, його домагання злуки з Суданом і прогнання англійців з Суезу та врешті повна опозиція до пропозицій Заходу створити спільну оборонну лінію на Близькому Сході проти можливої червоної атаки, створювали враження, що Єгипет займає поважну позицію в мусулманському світі, є його провідником. Та те, що ділося внутрі, заперечувало це враження: 20,000,000 єгиптян жили в повній нужді, їхня армія була слабо вивінувана і невишколена, неписьменність і темнота не то, що не зникали, але поширювалися в цій, колись високо-культурній країні. Великі землевласники, паші і беї, що їх була горстка, жили зате в розкошах.

Огірчення і невдоволення збільшувалися з кожним місяцем, та не було серед єгиптян нікого, хто відважився б протиставитись сучасності, змагати до змін. Король Фарук всевладно тримаючи усе в своїх руках, безжалісно приглядався до упадку країни, не перериваючи веселитись і забавлятись. Щойно в 1948 році, коли Єгипет почав програвати битву за битвою із військами Ізраїля, горстка старшин армії на чолі з своїм героєм з палестинської кампанії, ген. Магометом Наґібом, почала снувати пляни про радикальні зміни в політичному житті Єгипту. Спочатку здогадуючись, а відтак і маючи доказ про небувалу корупцію серед найвищих державних кругів, на чолі з королем, через яких нездарність і легковажність єгипетська армія на палестинському фронті мусіла боротися без зброї і амуніції ,молоді старшини з своїм командиром ген. М. Наґібом створили таємну організацію „Доббат ель Арар — Вільні старшини" і почали розробляти пляни, які мали б довести до перевороту в Єгипті. Приглядаючись із зболілим серцем упадкові країни і щоразу новим політичним кризам, егоїзмові короля і герцям Вафдистів, ген. Могамет Наґіб, з малою горстою старшин нижчих ранґ, заховуючи найдальше ідучу конспірацію, очолив рух спротиву. І коли король вмішався до виборів керівників Військового Клюбу, розв'язавши його після того, як не обрано його довірених, „Вільні Старшини" постановили приступити до акції, ждучи тільки пригожого моменту. Цей момент прийшов швидше, як сподівалися. Новоіменований прем'єр домагався від короля, щоб він затвердив ген. Могамета Наґіба міністром війни. Король відкинув цю пропозицію. Новий прем'єр в список своїх міністрів вставив прізвище Ізмаїля Шерина, шваґра короля, що мав виконувати функції міністра війни. Це призначення військовики прийняли, як виклик, бо новий міністер ані не мав військової освіти, ані не був людиною високих чеснот і прикмет.

До трьох днів переворот став дійсністю. Король абдикував, його сина — 6-ти місячного Ахмеда Фуада, проголошено новим королем і назначено реґенційну раду. Здетронізованого короля Фарука, з повними почестями, щоб підкреслити пошану до корони, відпроваджено на корабель, де попрощав його голова перевороту, ген. Магамет Наґіб. Але оглядаючи відкриті палати Фарука і приглядаючись до багатства і розкошів, серед яких він жив, єгиптяни порівнювали це із власною убожістю. З цього почала зроджуватись у них ненависть до прогнаного короля.

Ген. М. Наґіб, що відмовився виконувати будь-яку політичну ролю, залишив завдання чистки всього політичного життя Єгипту і основних реформ іменованому королем під військовим натиском, в день своєї абдикації, прем'єрові Алі Магерові. Уряд його негайно приступив до праці, накреслюючи низку законів і розпорядків, з яких частину уведено зразу в життя: заборона вживати титулів паші і бея, звільнення в'язнів засуджених за образу короля, відкликання цензури, заклик до партій проголосити свої програми і одночасно осторога для вафдистів, яким закидується корупцію, приязні запевнення до Заходу, заповідь розподілу великих земельних посілостей між бідних селян, модифікація закону про право закордонних фірм інвестувати свій капітал в пропорції 51% до 49% в користь закордону, а не як було досі 49-51% в його некористь тощо.

Велика чистка, яка в Єгипті давно була потрібна, почалася. Єгипет вступив в нову фазу свого існування. Залишається відкритим тільки єдине питання: чи ген. М. Наґіб не захоче згодом сам стати диктатором і чи німецька військова місія, що на запрошення Фарука від 18-ти місяців переорганізовує і перевишколює єгипетську армію, не пробуватиме впливати на розвиток подій в Єгипті. Ці побоювання тим поважніші, бо відомо, що провідники німецької військової місії, ген. В. Фармбахер, ген. О. Мюнцель, СС-старшина Г. Фосс були дорадниками цього кола старшин, що брали участь в єгипетському перевороті.

Д-р Володимир Ґалан
б. командант 2-ої батерії
10-го гарматнього полку УГА

З ДНІВ СЛАВИ...

(Спомини з боїв в серпні 1919 року в Україні)

(5)

Корнін

Один з найкращих споминів, який залишився воякам X гарматнього полку — це спомин про Корнін. Вже наш вхід до цієї місцевости був святковий. Населення вітало нас квітами, була молодь, дівчата і студенти, які навіть влаштували вечірку з танцями. На місцевому цвинтарі відбулась маніфестаційна панахида над гробом замордованої большевиками вчительки. Мали ми там теж і втрату, бо в місцевому ставі, який є невідлучною прикрасою кожного майже села в Київщині, втопились нам три коні, які попутались у воді.

Там побули ми кілька днів — ожидаючи наших обозів — і 28. серпня вирушили в дальший похід. Через Соловіївку і Морозівку ми перейшли до Брусілова де вперше побачили наслідки жидівських погромів. У цьому районі оперували повстанці Соколовського, як теж і інші; всіх їх було стільки, що годі їх усіх перечислити.

Похід наш був дуже важкий. Пісковий шлях, у якому грузли і коні і гармати, виглядав на піскове море. Та й тут був головний осідок повстанців. Вони, правда, навіть сприяли нам, бо очищували терен від малих большевицьких загонів. Наші відділи користувались спеціяльно меншими дорогами, щоб не витрачати сил на бої з меншими большевицькими загонами і мати повні сили для боротьби за столицю України.

Так дійшли ми в поході вздовж ріки Здвиж через Качанівку до міста Рожів, а дня 30. серпня були ми вже на теренах, де почались бої за підхід до Києва.

Бій за Ситники

Ранком 30. серпня 1919 року три курені X бриґади і всі батерії гарматнього полку рушили в похід на Ситники, куди вже наш перший курінь вислав стежі та й звів бій із ворогом, забираючи полонених і женучи розгромленого ворога. „Урра" лунало, коли стрільці й гармаші виступали в похід.

У Ситниках оглядали ми наслідки бою. Розбиті авта, трупи вояків і навіть труп жінки на вулиці, покидані кріси та повно сільських підвод. Не було часу тішитись перемогою, і курінь погнався вже тепер гарною шосейною дорогою на Київ. Решта бриґади підтягала за ним. Це вперше від довшого часу опинились ми на шосейному шляху і — здавалось — навіть коні підбігали, весело форкаючи. Вони відчули, як зменшився їх тягар, спричинений пісковим шляхом і тішились разом з вояками. На північ від шляху були багнисті ліси, в яких скривались недобитки. Треба було йти обережно і вичищувати околицю від ворогів.

Рівночасно на південному фронті Шоста бриґада і частина Третього Корпусу, як теж і Запорожці гнали тепер в такому темпі, що змусили ворога втратити зовсім голову і просто в паніці втікати. Три ворожі полки, вислані на допомогу до Ситник, втекли — залишаючи свої обози, або розпорошились у лісах. Тепер наш похід виглядав радше на „облаву". Наші стрільці були в постійному поготівлі; раз по-разу лунали стріли, раз-по-разу приводили нових полонених. Те саме робили тепер і гармаші.

Наші частини перейшли на Кольонщину. Там був зірваний міст і звідтам перейшли на Березівку і знову шосейною дорогою до Гуровщини, а далі через Київські Дачі та й задержались на шосейній заставі над Ірпенем.

По дорозі зустрілись ми з міністром фінансів УНР вченим-економістом Туган-Барановським й іншими визначними громадянами, які укривались перед большевиками.

Ми зупинились над Ірпенем і — зачудовані — дивились на верхи Золотоверхого з почуваннями, якби ми дійшли до обітованої землі. З Києва виходили юрбами люди. Це були тодішні скитальці ,які залишали рідне місто перед маревом голоду. Наші військові кухні почали варити страву для цих перших втікачів і в цей спосіб наше військо перемінилось моментально у „допомоговий комітет".

Від цих втікачів мали ми теж добрі вісті. Населення Києва ожидає визволення. Большевики вже починають втікати з Києва на північ і вивозять військове майно на Коростень. Большевицькі газети у місті закликають населення до боротьби з рідним військом і обіцюють допомогу.

Київ наш!

Ми переночували при шосейній дорозі, а ранком отримали наказ прочистити ліси на північ від шляху та й перервати залізний шлях Київ-Коростень, куди відступали большевики. 31. серпня 1919 року — коли інші частини Київської групи: Третій Корпус і Запоріжці врочисто вмашеровували у славі до столиці України — наша бриґада і наш гарматній полк виконували свій вояцький обов'язок в дальшій боротьбі з большевицькими відступаючими загонами на північ від Києва. Друга батерія і Перший курінь пішли через Таранову, Столинки і Романів до Рубежівки і Михайловки, а інші частини X бриґади наступали на Макарів.

Наш місяць слави — місяць серпень 1919 року закінчили об'єднані українські армії здобуттям столиці Києва і жила в нас віра, що звідтам підемо на Львів і здобудем усі території України під покров однієї незалежної і суверенної народної української держави.

(Кінець)

ШЛЯХ МОЛОДІ

„THE YOUTH'S WAY"
Publication of
THE UKRAINIAN AMERICAN YOUTH ASSOCIATION INC.

ВИДАННЯ ГОЛОВНОЇ УПРАВИ СПІЛКИ УКРАЇНСЬКОЇ МОЛОДІ АМЕРИКИ

СПЕЦІЯЛЬНИЙ ВИПУСК

АДРЕСА ДЛЯ ЛИСТІВ:
P. O. Box 211, Cooper Station
New York 3, N. Y.

Українська молоде! Ти на еміграції мусиш піти в авангарді визвольної боротьби, як в ньому йде молодь на Землях. Ти мусиш цілком віддати себе інтересам Воюючої України і бути готовою на кожний її поклик, щоб стати поруч друзів, що із зброєю в руках борються за визволення народу, за щастя, радість і творчу працю української молоді в Українській Державі. Ти мусиш бути високо організованою і активною, мусиш постійно сталити свою ідейність та невпинно підносити свій рівень загального і фахового знання та політичної вироблености. Своє перебування серед інших народів широко використати для того, щоб навчитися всього, що в них доброго й корисного, щоб засвоїти собі їхній досвід праці у всіх галузях життя і державного будівництва. Але пильно зберігай себе перед розкладовими впливами, які розхитували б твою ідейність та підривали моральну стійкість.

(Із звернення Воюючої України 1950 року).

Ч. 4. НЮ ЙОРК, П'ЯТНИЦЯ, 5. ВЕРЕСНЯ 1952. No. 4.

6–7 ВЕРЕСНЯ ПЕРШИЙ ВСЕАМЕРИКАНСЬКИЙ МАНІФЕСТАЦІЙНИЙ ЗДВИГ СУМА!

Честь України — готов боронити!

Під цим гаслом Спілка Української Молоді в Америці влаштовує свій Перший Маніфестаційний Здвиг у Філадельфії. Українська молодь, об'єднана в СУМ'і, відзначить своє трирічне існування в місті символічного Дзвону Свободи, що дня 7. червня 1753 року засвідчив проголошення Деклярації Незалежности З'єднаних Держав Америки.

Український народ в неволі — національній, політичній і економічній. Україна, поневолена Росією, колись царською, а тепер большевицькою, вимагає від своєї молоді, що опинилась на чужині — допомоги! Вона певна, що її діти, розкидані по світах, з цією допомогою прийдуть. То ж допоможім нашим уярмленим батькам, нашим братам і сестрам визволитися з неволі червоного російського імперіялізму, щоб і над Україною також залунав Дзвін Свободи, засвідчивши державну незалежність українського народу.

Наша допомога — багатогранна. Особливо тепер, коли над цілим світом зависла загроза червоного московського імперіялізму. Пам'ятаймо, що перемога большевицької Росії — це кінець фізичного існування української нації в усьому світі. У поборенні визвольних змагань українського народу, в поборенні його прагнень до волі й державної незалежности об'єднались червоні й білі російські імперіялісти. Українська молодь не сміє приглядатись до того, як вони зводять на манівці зусилля ЗДА здобути перемогу над російсько-большевицькою диктатурою. Заради врятування цілости Росії іммперіялісти перешкоджають американському народові переставити закордонну політику свого уряду на рейки визволення поневолених Росією народів — на те єдине, що може справді улегшити перемогу вільного світу над так званим Совєтським Союзом з його режимом червоного царату.

На українській молоді лежить обов'язок разом з усією українською еміграцією переконувати — аж до переможного кінця — американський нарід, що боротися треба не лише проти комунізму, як доктрини, але й насамперед проти російського імперіялізму та його експозитури — п'ятих колон, що розпаношилися під покришкою комуністичних ідей. Як розвалиться червона імперія СССР — комунізм утратить всякий ґрунт під ногами в усіх інших країнах світу. Війна в Кореї триватиме так довго, як того потребуватиме Москва, бо проти Об'єднаних Націй воюють китайці та корейці, які ще не відчули на своїй шкірі всіх „благодатей" російського большевизму. Вони вірять, що борються за свою національну свободу та добробут, за здійснення привабливих комуністичних ідей.

Чи ж боротимуться проти ЗДА давно поневолені Росією народи, а українці зокрема? Чи боронитимуть вони каїнів сталінський режим, знаючи, що Америка підтримує їхні прагнення волі і незалежности? Ніколи, бо вони, як ніхто інший, знають, що то є насправді большевицький „комуністичний рай"!

Тож переконуймо американський народ, що його перемога над червоною Росією вирішуватиметься на ланах України, в степах Казахстану та в горах Кавказу!

Геть москвофілів усякої масти з американських установ, що дбають не за могутність З'єднаних Держав Америки, а за вдержання російської імперії — цієї вічної загрози вільному світові!

Про все це мусить сказати українська молодь американському народові на своєму Першому Маніфестаційному Здвигові. Її голос мусить потужно пролунати на цілу Америку.

Тож закликаємо Осередки СУМА в повному складі прибути на Здвиг. Сподіваємося, що старше українське громадянство також візьме масову участь в маніфестації молоді.

Нехай вороги українського народу тямлять, що всі українці від малого й до старого, насамперед прагнуть національної волі, бо лише при цій умові запанує в Україні політична свобода і економічний добробут.

Українська молоде! Українці! Даймо доказ національної єдности та вірности ідеї Української Самостійної Соборної Держави! „Державна незалежність є головною умовою існування нації" (Микола Міхновський).

В. Омельченко

Перед Здвигом.

У днях 6 і 7 вересня ц. р. в Філядельфії відбудеться перший Всеамериканський Маніфестаційний Здвиг Спілки Української Молоді. З різних стейтів, з фабрик, фарм і заводів зберуться у цьому місті члени ділової, сповненої молодечої енергії та завзяття Спілки, що вже здобула признання всього українського громадянства Америки. Серед учасників Здвигу не буде багатьох з наших друзів, членів сумівської родини — вони перебувають в лавах американської армії, і там на фронті наражають своє життя в боротьбі проти задурманюваних московською комуністичною пропагандою китайських „добровольців" та північних корейців.

Якщо повторити всюди говорене означення, що молодь — це майбутнє нації, що від молоді, зокрема, поневоленої нації залежить також у величезній мірі не тільки майбутнє, а й сьогоднішнє національне буття, — ми підійдемо до основної рації існування нашого покоління, а зокрема СУМ'у, як такого, тут, на цьому континенті.

Дійсність, яку переживаємо, і прийдешність, що встає перед нами, буде може найособливішим і найвідповідальнішим в історії нашого народу і зокрема нас, сумівської молоді.

Сьогодні, як ніколи, в усій своїй рішучості стоїть перед нами питання: зможемо чи не зможемо ми скласти великий іспит, залишившись вірними гаслові, що його золотими літерами виписано на нашому прапорі: „Бог і Батьківщина!"

Друзі з СУМ'у на рідних землях, що наложили своїми головами за його ідеї, наші брати в революційному підпіллі і в кадрах УПА—стоять перед нашим духовим зором, закликаючи нас бути згуртованими, послідовними, твердими і завжди готовими до великого Завтра.

Українська молодь збереться на свій Маніфестаційний Здвиг не лише для того, щоб підсумувати здобутки перейденого етапу, не лише для того, щоб набратися сил і енергії на майбутнє, але насамперед для того, щоб заманіфестувати свою молодечу непохитну волю стояти в нерозривній духовій єдності з революційними силами Рідного Краю в обороні чести України.

Крім політичної цілі, Маніфестаційний Здвиг стане переглядом внутрішньої діяльности СУМА за минулий період часу. Українське громадянство матиме змогу побачити всі осяги, що їх здобула сумівська молодь за три роки своєї діяльности в З'єднаних Державах Америки.

Як постав СУМ в Америці?

У зв'язку з масовим переїздом українців з Европи, виникла проблема згуртування української молоді в організацію, яка б виховувала юнаків та юначок в дусі українського традиціоналізму та християнської моралі, виробляла в них ідеалістичний світогляд і в своїй повсякденній роботі допомагала українському народові на Рідних Землях визволитись з російсько-большевицької окупації. Такою організацією стала, створена в ЗДА у травні місяці 1950 року, Спілка Української Молоді, — організація, названа ім'ям зліквідованого московськими окупантами в Україні підпільного СУМ'у.

СУМ в Америці є організацією соборницького характеру, в якій об'єднана українська молодь з усіх земель України. В рядах СУМА є також молодь, народжена в ЗДА, хоч вона й складає не більше як 3% до загального числа членства.

У своїй діяльності СУМА керується програмою, основним гаслом якої є „Бог і Батьківщина". СУМА є організацією виховно - політичного характеру. Це значить, що крім виховної роботи серед молоді, вона звертає також основну увагу на політичний відтинок — зокрема допомогу Воюючій Україні в її боротьбі проти московсько - большевицького імперіялізму. В цих двох основних напрямках праці Головна Управа СУМА скеровувала свою діяльність.

За короткий час свого існування на цьому континенті СУМА згуртувала в своїх лавах понад 2,200 членів, зорганізованих в 31 Осередку. Ці, розкидані на широких просторах ЗДА, Осередки своєю змістовою і систематичною працею зробили значний вклад в суспільно-громадське й політичне життя українців Америки.

Від 1949 року Спілка Української Молоді Америки є членом Українського Конгресового Комітету. Головна Управа СУМА одинока з українських організацій молоді, яка внесла на цілі УКК 500 долярів. Крім того, окремі осередки організованим порядком внесли національний даток на Народний Фонд.

На V Конгресі українців ЗДА вибрано від СУМА В. Омельченка до Політичної Ради та В. Коваля до Конгресової Ради Централі УКК.

★

Внутрішня праця Осередків провадилась за плянами, виготовленими Головною Управою. Загальні напрямні праці були подавані через обіжники. При цьому належну увагу приділялось самоосвітній праці сумівців. Багато з них стали передплатниками видань з українознавства Інституту Заочного Навчання в Мюнхені (Німеччина). На основі цих матеріялів відбувається вивчення сумівцями циклю українознавства. Біля 70 сумівців студіюють в американських високих школах, декілька сот — на різних фахових курсах. Велику увагу приділяла Головна Управа видавничій діяльності, видаючи реферати, що мали б стати за підсобний матеріял для керівників Осередків у їхній праці, а також друкованих на циклостилі доповідей для виголошування на національних святах.

З приємністю треба ствердити, що переважна більшість Осередків цілком задовільно і своєчасно відзначала всі українські національні свята, запрошуючи на них старше громадянство або уряджуючи їх спільно з іншими українськими громадськими організаціями.

Дуже важливу ролю виконали також самодіяльні гуртки Осередків, пропаґуючи духовні цінності нашого народу серед американського населення. На особливу увагу заслуговує, зокрема, виступ через телевізію танцювальної групи Осередку СУМА в Філадельфії. Ця група на Міжнаціональному Фестивалі в Пенсильвенському Університеті дістала дві почесні грамоти.

В 1952 році по всіх Осередках СУМА працювало 4 оркестри, 13 драматичних, 14 танцювальних гуртків, 4 хори, 6 шахматних гуртків та ін.

Спеціяльну увагу звертала Головна Управа на творення сумівських бібліотек, комплетованих клясичною та сучасною українською літературою й періодикою. Під теперішній час в системі СУМА маємо 8 бібліотек. Крім того, Осередки на місцях поповнюють американські бібліотеки українськими книжками, купуючи їх власним коштом.

Для внутрішньої інформації Головна Управа в міру потреби видає „Інформаційний Бюлетень".

З метою популяризації СУМА видано було сумівські поштівки з історичними постатями України, пам'ятником Богданові Хмельницькому та Володимирові Великому в Києві. Видрукувано також кольорову великодню поштівку. Накладом 7 тисяч прим. випущено брошуру „Злочин Москви у Вінниці". За ініціятивою СУМА, Шкотська Ліґа Вільної Европи передрукувалацю брошуру в англійській мові. Як нас інформують, незабаром „Злочин Москви у Вінниці" появиться також в мовах французькій та еспанській. Декілька тижнів тому заходами ГУ вийшла в світ брошура В. Коваля „Не дискутувати, а викривати" на тему українсько - російських відносин.

Вже другий рік у виданні Головної Управи СУМА появляється багатоілюстрований місячник — журнал молодих „Крила".

За звітний час вислано Осередкам для поширення 35,000 примірників різних видань в українській та англійській мовах.

З метою інформації Головна Управа висилає безплатно свої видання до 40 різних українських суспільно-громадських та наукових установ, а українські видання в англійській мові — до деяких американських бібліотек та політичних діячів.

Особливу увагу звернено на зовнішній відтинок діяльности. СУМА є членом нью-

(Закінчення на стор. 2)

Бог і Батьківщина!

СПІЛКА УКРАЇНСЬКОЇ МОЛОДІ АМЕРИКИ

улаштовує

В ДНЯХ 6. і 7. ВЕРЕСНЯ Ц. Р.

ПОБЛИЗУ ФІЛАДЕЛЬФІЇ,

в лісистій мальовничій місцевості посілостей СС. Василіянок

ST. BASIL ACADEMY, FOX CHASE 11, PA.

ПЕРШИЙ ВСЕАМЕРИКАНСЬКИЙ МАНІФЕСТАЦІЙНИЙ ЗДВИГ

ПІД ГАСЛОМ

ЧЕСТЬ УКРАЇНИ! — ГОТОВ БОРОНИТИ!

Ціллю Маніфестаційного Здвигу є:

ЗАДЕМОНСТРУВАТИ духову єдність української молоді, об'єднаної в СУМ-і, з поневоленим українським народом в його кривавій боротьбі за Українську Самостійну Соборну Державу.

ЗАМАНІФЕСТУВАТИ безкомпромісову поставу української молоді в боротьбі з комунізмом — ворогом національної і соціяльної свободи та суверенности всіх народів;

ЗАЯВИТИ, що досягнути цього можна тільки через знищення його головної рушійної сили — російсько-большевицького імперіялізму та через розчленування СССР на самостійні держави поневолених Росією народів;

ВИСЛОВИТИ рішучий протест проти дій російських еміґраційних імперіялістів, які, заради збереження цілости Російської імперії, поборюють за межами СССР визвольні рухи поневолених Росією народів, що на ділі сприяє зміцненню російсько-большевицького режиму;

ЗАСУДИТИ всякі спроби реставрації Російської імперії, після розгрому Совєтського Союзу, в будь-якій її формі;

Крім політичної цілі, Здвиг стане також переглядом внутрішньої діяльности Осередків СУМА. Українське громадянство матиме змогу на Здвизі побачити, чим живе і що робить новоприбула українська молодь в Америці.

ЗАПРОШУЄМО НА ЗДВИГ ВСЮ УКРАЇНСЬКУ МОЛОДЬ І СТАРШЕ ГРОМАДЯНСТВО!

Хай вороги українського народу переконаються, що старше і молодше покоління української еміґрації творять спільний нерозривний фронт у боротьбі за свою Українську Самостійну Соборну Державу!

ПРОГРАМА ЗДВИГУ:

СУБОТА, 6-го ВЕРЕСНЯ:

1. Відкриття: а) відспівання національних гимнів і б) піднесення прапорів — 11:00 год.
2. Денний наказ — 11:30 год.
3. Нарада з Головами Осередків СУМ-у — 11:45 год.
4. Перерва на обід — 12:00 — 13:00 год.
5. Відкриття виставки (народнє мистецтво, визвольна боротьба, філателія) — 13:00 год.
6. Спортові виступи Осередків — 13:30 — 15:00 год.
7. Художня самодіяльність Осередків — 15:00 — 17:00 год.
8. Привіти від українських місцевих організацій — 17:00 — 17:30 год.
9. Закриття Першого дня Здвигу: а) спільна молитва сумівців і б) зняття прапорів — 17:30 — 18:00 год.
10. Товариська забава з танцями в просторій залі на місці Здвигу — 20:00 — 24:00 год.

НЕДІЛЯ, 7-го ВЕРЕСНЯ:

1. Відкриття: а) відспівання національних гимнів і б) піднесення прапорів — 8:45 год.
2. Польова Служба Божа і посвячення переходового прапора Головної Управи СУМА — 9:00 год.
3. Святочний наказ — 9:45 год.
4. Слово від Головної Управи СУМА — 10:00 год.
5. Привітання від українських установ і організацій — 10:30 год.
6. Фінальні спортові виступи Осередків — 11:00 — 12:00 год.
7. Перерва на обід — 12:00 — 13:00 год.
8. Промова до учасників Здвигу — 13:00 — 13:20 год.
9. Схвалення відозви до української молоді в поневоленій Україні і звернення до американської молоді (в українській і англійській мовах — 13:20 — 14:00 год.
10. Дефіляда зведених Осередків СУМА перед трибуною — 14:00 — 14:30 год.
11. Інсценізація під відкритим небом: „Перемога над російсько-большевицьким імперіялізмом — свобода народів" — 14:30 — 15:00 год.
12. Промови американських гостей — 15:00 — 15:45 год.
13. Продовження художньої самодіяльности Осередків СУМА. Виступи юних сумівців — 15:45 — 17:00 год.
14. Розподіл нагород між учасниками Здвигу за кращі показники з різних ділянок роботи — 17:00 — 17:30 год.
15. Закриття Першого Маніфестаційного Здвигу СУМА — 17:30 — 18:00 год.

ПЛОЩА РАДІОФІКОВАНА.

УВЕСЬ ПЕРЕБІГ ЗДВИГУ БУДЕ ЗАФІЛЬМОВАНИЙ І ЗАПИСАНИЙ НА ЗВУКОВУ СТРІЧКУ.

На місці Здвигу — буфет з холодними перекусками та різними напоями.

ДОЇЗД НА МІСЦЕ ЗДВИГУ З ФІЛАДЕЛЬФІЇ:

Від залізничого двірця Філадельфії North Philadelphia підземною залізницею (Subway) у північному напрямі до останньої зупинки — Olney Ave., далі автобусом XA до Fox Chase RD. Від залізничого двірця Reading Terminal при Market — 13 перейти один бльок до підземної залізниці Broad Street Subway і їхати так само, як від станції North Philadelphia.

Від залізничого двірця при Market — 30 підземною залізницею Market St. Elevated and Subway до 15-ої вул., далі пересісти на Broad St. Subway і їхати так само, як з двірця North Philadelphia.

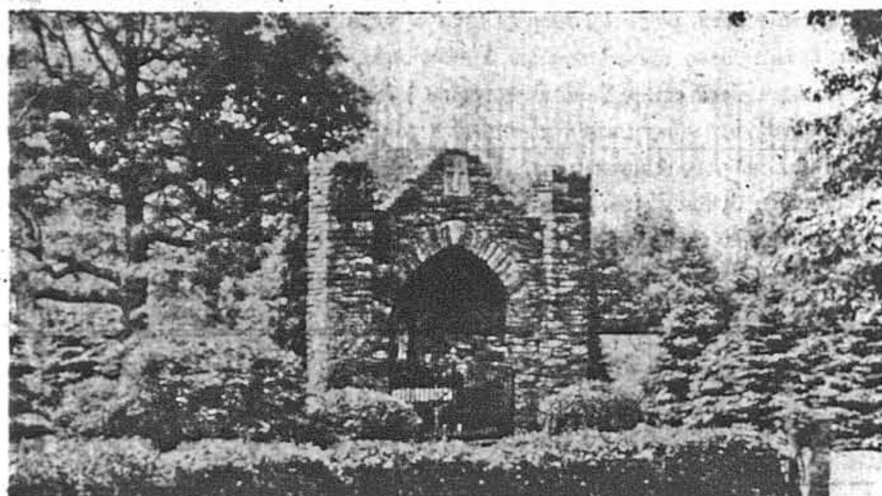
На останній зупинці підземної залізниці Olney Avenue прибуваючих зустрічатимуть упорядчики і скеровуватимуть до місця Здвигу.

Увесь переїзд від залізничих двірців до місця Здвигу триває лише 30 хвилин.

Нью-Йорк, 1952.

ГОЛОВНА УПРАВА СУМА

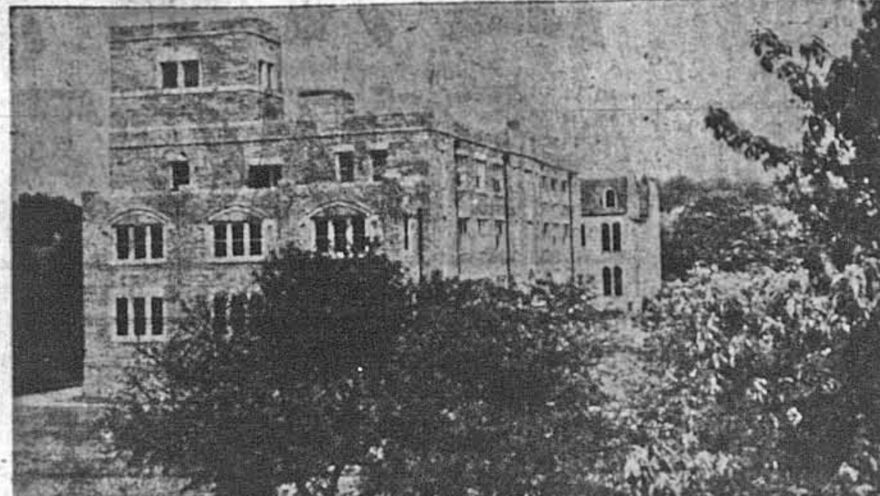
Привіт Учасникам Маніфестаційного Здвигу!

Мальовнича місцевість, де збиратимуться учасники Здвигу.

УВАГА!

ДЛЯ ОСІБ, ЯКІ ПРИБУВАТИМУТЬ НА ВСЕАМЕРИКАНСЬКИЙ МАНІФЕСТАЦІЙНИЙ ЗДВИГ З-ПОЗА ФІЛАДЕЛЬФІЇ, ВИХІДНИМ ПУНКТОМ ДАЛЬШОГО МАРШРУТУ НА МІСЦЕ ЗДВИГУ МОЖЕ БУТИ ТАКОЖ: NORTH FRANKLIN STREET 847, PHILADELPHIA (КЛЮБ УКРАЇНСЬКО-АМЕРИКАНСЬКИХ ГОРОЖАН). ТАМ ЧЕКАТИМУТЬ НА ПРИБУВАЮЧИХ ЗВ'ЯЗКОВІ СУМ-у.

Посілість СС. Василіянок, де відбуватиметься Здвиг.

(Закінчення зі стор. 1)

йорської централі молодечих американських організацій. З метою поширення фронту боротьби з комуністичною п'ятою колоною в ЗДА, Головна Управа шукала зв'язків з організаціями молоді інших національних груп. До конкретної співпраці дійшло з деякими групами. Поодинокі Осередки в цьому відношенні випередили ГУ і мають конкретні наслідки співпраці з організаціями молоді іншонаціональних груп.

Антикомуністична маніфестація, що її влаштував був СУМ у Нью-Йорку 30 вересня 1951 року і надзвичайно прихильний відгук про неї в одній з найпоширеніших в Америці газет „Нью-Йорк Таймс"; звернення СУМА до Об'єднаних Націй в обороні прав українського народу та прихильна відповідь на нього директора Відділу Людських Прав; участь представників СУМА на Міжнародньому З'їзді Молоді в Ітака (ЗДА); участь делеґації СУМА на міжнародніх форумах молоді, що їх влаштовували впливові американські часописи; співпраця з антикомуністичними організаціями молоді в ЗДА і контакт з 15-ма подібними організаціями молоді різних країн світу—все це є свідченням широкої зовнішньої діяльности, що її розвинула СУМА.

СУМА шукає шляхів для наладнання співпраці з молоддю, тут народженою. На 15-у Конвенцію Ліґи Української молоді Північної Америки, що відбувається в днях 30—1 вересня в Клівленді, виїхав представник СУМА, який, на запрошення Ліґи, виголосить доповідь і є уповноваженим від Головної Управи подати відповідні пропозиції щодо наладнання співпраці.

Про матеріяльну жертвенність сумівців промовляють такі цифри: загальний оборот Головної Управи за 1951 р. становив 15 тис. дол., а за першу половину господарського 1952 р. становить 10 тис. дол. Це є лише оборот Головної Управи. Проте, є такі Осередки, які фінансовими операціями набагато перевищили Головну Управу. Наприклад, осередок у Чікаґо придбав у власність будинок, де зосередив свою діяльність.

Загальний оборот СУМА за 1951 р. і перше півріччя 1952 р. становить біля 70 тис дол. Крім цього, між ГУ і Осередками є постійно в обігу різної літератури на коло 2 тис. дол., яку сумівці купують або розповсюджують серед громадянства.

На англомовні видання в українських справах СУМА витратила біля 1 тис. дол. поширюючи їх безплатно серед американців. Здебільшого це видання АБН, УНСоюзу та Шкотської Ліґи Европейської Свободи.

Однак, фінансові труднощі стоять на перешкоді реалізації плянів Головної Управи.

З вдоволенням відзначуємо, що жертвенність сумівців та українського громадянства в ЗДА зробила нашу організацію діяльною і фінансово незалежною.

Секретаріят Головної Управи — це життєвий нерв СУМА. Від вправности секретаря залежить робота всієї організації. На ньому лежить найвідповідальніша ділянка роботи: зв'язок з Осередками, приготування та висилання кореспонденції і полагоджування інших справ. Ця робота ще більше ускладнюється в наших умовинах тим, що всі члени ГУ фізично працюють і лише вечорами мають змогу відвідувати канцелярію і полагоджувати свої справи. Від часу останнього з'їзду Секретаріят ГУ отримав 1646 листів від Осередків та різних організацій і осіб, а вислав — 4735.

З такими осягами приходить СУМА до Всеамериканського Маніфестаційного Здвигу.

Майже півроку Маніфестаційний Комітет з членів Осередку в Філадельфії займається підготовою до Здвигу, докладаючи величезних старань, щоб організувати його найкраще. Особливо треба відзначити невтомного Голову Маніфестаційного Комітету д. Крочака та Секртаря д. Голуба, яким належить спеціяльне признання за їх жертвенну роботу.

ВІСТКИ З ГОЛОВНОЇ УПРАВИ

● **Дня 22. серпня ц. р. на** засіданні Головної Управи **СУМА** уточнено обов'язки її членів в допомозі членам Маніфестаційного Комітету в Філаделфії: проф. С .Вожаківський — сектор художньої самодіяльности і Голова Комісії Нагород; В. Коваль — сектор пропаґанди; Л. Гладчук — зовнішня інформація; О. Кейс — фінансово-господарська ділянка; Н. Гладишовська —відділ виставок; С. Покора — поширення видань. Крім цього, згідно з програмою, В. Омельченко — виголошує слово від Головної Управи; В. Коваль — виголошує промову до учасників Здвигу; Є. Івашків — відчитує звернення до української молоді за залізною заслоною; Ігор Шанковський — відчитує звернення до американської молоді в українській і англійській мовах.

● **Від 30 серпня до 1 вересня в Клівленді (Огайо) відбувається 15-та конвенція Ліґи Молоді Північної Америки,** — що об'єднює народжену в ЗДА і Канаді молоду українську ґенерацію. Ліґа Української Молоді — найстарша українська молодеча організація на американському континенті — створена в Чікаґо 1933 року. На етапах свого розвитку вона добилася великих успіхів своїми культурними імпрезами, пам'ятними — „Гомонами України", конвенційними фестивалями, окремими виданнями та активною участю в акціях наших центральних репрезентацій — УККА і ЗУАДК.

На 15-ту конвенцію Ліґи запрошені також представники Спілки Української Молоді Америки. Зокрема, один з представників СУМА виголосить на конвенції реферат. Тут передбачається порушити справу нав'язання тісніших зв'язків і співпраці між Ліґою й іншими українськими молодечими организаціями Америки.

● **Книжка „Злочин Москви у Виниці", що її видала була СУМА** в українській мові і що була перевидана в Англії Шкотською Ліґою Вільної Европи, незабаром виходить у світ також еспанською та французькою мовами.

Дня 10 серпня 1952 р. на христинах сина Любомира у панства Галамаїв зібрано 20 долярів на цілі Всеамериканського Маніфестаційного Здвигу СУМА. Участь у збірці взяли: Обущак Володимир — 3 дол.. по 2 дол.: Галамай Михайло, Бабущак Степанія, Мізак Михайло, — по 1 дол.: Савицький Іван, Галамай Володимир, Низюк Онуфрій, Олійник Лев, Берегуля Семен, Мізак Катерина, Гречка Славко, Світлевич Осип. Козарук Іван, Шпанка Василь, Шпанка Наталія.

УКРАЇНКИ І УКРАЇНЦІ!

Своєю участю на Здвигові Спілки Української Молоді Ви додасте їй сили та бажання для дальшої праці на добро України.

Прибувайте масово на Здвиг. Молодь на Вас чекає!

Лев Гладчук

ЦЕ — БАТЬКІВЩИНА ТВОЯ!

Присвячую Юному СУМ'ові

Під сяйвом проміння сонця золотого,
В розкішнім розмаю квітучих левад,
В золотім колоссі врожаю буйного,
В піснях солов'їних чарівних рулад —
Це — Батьківщина твоя!

В натягнутих луках дружин Святослава,
Блискучих на сонці шоломах із сталі,
В геройських звитягах, в нев'янучій славі,
Що гомоном мчиться віками у далі;

У водах священих Дніпра незакутих,
У храмах струнких, що знеслись під зорі,
В пророка Андрія словах незабутих —
Свята і могутня країна в просторі.

В усміщі Байди на палі турецькій,
У муках пекельних Гонти в Варшаві,
У кобзах і сурмах, в булаві козацькій
І Хмеля побідних походах в заграві —
Це — Батьківщина твоя!

У думах і книгах Франка і Шевченка,
В духових поривах Лесі Українки,
У звуках дзвінких музики Лисенка,
Сковороди мислях простих, та гомінких —
Це — Батьківщина твоя!

В тривожнім світанку усусусів слави,
На Київ столичний штурмових маршрутах,
В крутян і базарців розстріляних лавах,
Універсалу словах незабутих;

У ривоті шибениць, де Білас і друзі
В передсмертнім слові кидали прокльон,
У великій чорній, всенародній тузі
і в грізнім пориві, що розвіяв сон —
Це — Батьківщина твоя!

В молотах Донбасу, невгавучих шумах,
В велетах-заводах, їх гудках ревучих,
Прудких Дніпрогесу електричних струмах,
По Чорному морі кораблях пливучих.
Це — Батьківщина твоя!

В стежинах, протоптаних юними ногами,
Де ми залишили нестерті сліди,
Де радісно бігли в свята з колядками,
Ховзались по снігу, ломили льоди;

У вікових шумах лип, беріз, каштанів,
Що їх ароматом цвітуть вечорі,
У дівочих співах, що дзвенять до рана
І линуть акордом ніччю до зорі —
Це — Батьківщина твоя!

Юначе!
Хай ритм твого серця для неї буде
І віддих твій кожний огнем хай палає!
Другої вітчизни не знайдеш ніде —
Вітчизни у світі другої немає.

Юначко!
Всю ніжність любови для неї віддай!
І усміх твій щирий і юности цвіт —
Дорожче над рідний і любий твій край
Не знайдеш, хоч пройдеш весь світ!

На фоті члени Осередків у: 1. Дітройт-Захід; 2. Нью-Йорк; 3. Чікаго-Південь; 4. Сиракюз; 5. Балтімор; 6. Філадельфія; 7. Пассайк, 8. Йонкерс; 9. Джерсі Сіті. Фота з неповним складом членства. Старші люди на знимках — це почесні члени СУМА.

Л. І.

СТАРИЙ І НОВИЙ СТАТУТ КОМПАРТІЇ В СРСР

(2)

Третя зміна — зміна ідеологічна: старі традиції, теорії і історія большевицької партії та Марксизм, як ідеологічна основа її відкидаються. Перша згадка про Марксизм є тільки в параграфі „д" пункту 2, де обов'язком партійця є засвоїти основи Марксизму - Ленінізму. Таким чином із провідної теорії марксизм переходить у чисто історичну категорію, основи якої треба знати окремим партійцям, але якою партія вже не керується, в своїй діяльності і для своєї мети.

Це тому, що партія має вже іншу мету. В статуті 1939 р. мету партії означено так: „Партія здійснює керівництво робочого клясу, селянства та інтелігенції та всього совєтського народу в боротьбі за установлення диктатури робочої кляси, для установлення і розвитку соціялістичної системи, для перемоги комунізму". А статут 1952 р. пропонує таке окреслення мети та діяльности партії: "Тепер найбільшим завданням компартії є побудова комуністичного суспільства через поступовий перехід від соціялізму до комунізму, стале піднесення матеріяльного та культурного рівня суспільства, виховування членів суспільства у дусі інтернаціоналізму, у с т а новлення братніх зв'язків з робочою клясою всіх країн і всемірне зміцнення активної оборони совєтської країни проти агресивних дій ворогів".

Отже, попередня головна мета: ствердження диктатури робочої кляси, розвиток соціялістичної системи та перемога комунізму" в новому статуті виразно одсуваються на другий плян і на пізніший час. Поступовий перехід од соціялізму до комунізму, про який говориться вже добрих 15 років на всіх партконференціях та в промовах і статтях видатних комуністів-залишається поступовим і надалі. Перемоги комунізму в новому статуті вже зовсім не згадано. Клясове суспільство — отже ще неповний соціялізм — і до того ж повільний поступовий перехід до комунізму — коли вони виставлені в такій офіційнім папері, як статут компартії, означають тільки те, що сталінське твердження про можливість побудови соціялізму в одній країні, за яке пролило стільки крови, як партійцями, так і населенням взагалі, що мусить рабською працею доводити цю можливість — це твердження тепер тихенько опускається з ужитку. Внутрішні справи Совєтського Союзу відходять на задній плян як обєкт безпосередньої діяльности і мета для досягнень партії. Натомість висувається на перший плян ще нечувана досі в статутах і програмах р е в о л ю ц і йних партій нова мета: „зміцнення активної оборони совєтської країни".

Американські експерти чекають на промову Маленкова, щоб довідатися, чи не буде в ній якогось натяку на найближчі пляни Сталіна в галузі зовнішньої політики. Тимчасом, саме дане окреслення мети і діяльности партії в найближчому майбутньому, як „зміцнення активної оборони совєтської країни" виразно визначає саме зовнішню політику Сталіна. Ця мета, — в перекладі з комуністичної езоповської мови на нормальну, означає, що Сталін рішився на війну, і то не в далекому майбутньому. Що таке „активна оборона", в розумінні Сталіна, як не одвертий напад. Що таке „агресивні дії ворогів" як не оборона вільного світу від комуністичної агресії? Саме цю формулу читаємо ми сотні разів в совєтській пресі кожного разу, як там пишеться про Корею: агресія американців та ОН і „активна оборона" комуністів. Взявши на себе дуже зручну машкару „оборонця миру", радянський уряд і Політбюро, чи там майбутня „президія" ЦЕКА КПСС, не можуть одверто писати про те, що вони мають намір розв'язати третю і може вже й справді останню світову війну. Але вони сказали про це досить ясно, щоб як партійні, так і безпартійні маси в самому Совєтському Союзі зрозуміли, в чому справа. Мало того, саме з погляду твердого наміру Сталіна кинути весь світ у війну стануть зрозумілими всі несподівані штучки з скликанням з'їзду і зміною статуту.

Безперечно Сталін має вже досить сили тепер, щоб оголосити війну чи мир, не питаючи нікого в цілому світі. Але поскільки він знає, що ця війна буде надзвичайно важкою і може впасти великою мірою на самий Совєтський Союз — він вживає всіх попередніх заходів, щоб застерегти собі підтримку всіх шарів населення. З цього погляду зрозуміло стане і те, що він поставив селянство та інтелігенцію поруч з робітниками, подаючи їм надію вийти із кляси „паріїв" на рівні права з робітництвом. Для цього він підкреслює потребу поліпшити культурні та матеріяльні умови життя, які потім, будім - то будуть порушені „агресорами" і таким чином викличуть певне розчарування і озлобленість серед населення, в якому піднімуться надії на краще життя. Для того він офіційно нівелює існування р і з н онаціональних компартій по Союзних республіках, висуваючи в той же час на перший плян росіян, російський народ, на безмежну „терпеливість та витривалість якого" він покладає такі ж великі надії, як на це покладав свого часу надії і царат.

Практично, на підставі того, що робив Сталін, коли боровся за владу, і на підставі тої чистки, яку Берія уже проводить в Грузії, можна вважати за припустиме, що Сталін і тепер знову обіпреться на молодих партійців. Тухачівський, Єгоров, Блюхер, — і тисячі з ними були тими кадрами, що підтримували Сталіна в його боротьбі проти большевиків - опозиціонерів. В Грузії Берія докоряє ЦЕКА, що воно не висуває досить молодих партійців на високі становища в партії. Очевидно, що і доповідь Маленкова буде в значній мірі торкатися питання молоді на партійні високі пости. І то не всякої молоді, а молоді, очевидно, переважно російської, молоді, що одушевлена перемогами Совєтського Союзу і зростанням його престижу, як перемоги і престижу Росії. Молоді, що її національна гордість і шовінізм безупинно підживлюється велетенським, пропагандивним партійним і державним апаратом. Зробивши нову — і очевидно — найбільшу з усіх чисток у партії, висунувши молодих, амбітних, півосвічених партійців, що не знають нічого ні про минуле, ні про зовнішній світ крім того, що їм вложила в голову партійна учоба, Сталін, маючи велетенські збройні сили, колосальну резерву людського м'яса, одгороженим од безпосередньої небезпеки широкими просторами, — маючи п'яті колони значення яких може дедалі тільки зменшуватись, — не побоїться використати найменший привід, щоб кинути світ у війну. Якщо обережність західного світу йому такого приводу не дасть, він його створить, як створив у Кореї. Теперішні переговори з Китаєм, що відбуваються у Москві, йдуть не про те, що робити в Кореї, а про те, коли і як напасти на Азію і Европу — разом.

Для цього Сталінові треба, крім міцно об'єднаної навколо нього, оновленої в своєму складі партії, крім підбадьореного надіями населення, — ще й повної, незаперечної влади і твердої певности, що під час війни не виникне жадних внутрішньо - партійних заворушень чи опозицій. Саме для цієї мети і зроблено інші зміни в статуті партії.

(Продовження буде).

„ЧОРНОМОРЦІ" НА ЕКРАНІ

Ніде правди діти, українська публіка має поважні застереження до т. зв. українських фільмів. Проте, коли кілька днів тому ми мали змогу побачити повноколірні частини з останнього фільму продукції Солука „Чорноморці", ми, мабуть, не будемо помилятися, коли вважатимемо цей фільм поважним нашим кроком вперед в цій ділянці мистецької продукції. На кожний випадок цей фільм далеко залишає за собою все, що ми з т. зв. української фільмової продукції досі мали і бачили і в нас закріплюється переконання, що „Чорноморці" — це початок нового відтинку у ній, — позитивного і вартого уваги.

Річ у тому, що наш новий фільм не проходить виключно під кутом попису народних строїв, пісень і танків, як це було досі. „Чорноморці" — відома оперета Кухаренка-Старицького з музикою М. Лисенка і ті, що бачили її, знають дуже добре, що й тематика її ненадто складна, типова тематика побутових п'єс і драм. Правда, у ній теж є пісні, танки, старий женних, за якого силують заміж, але над оперетою ввесь час стоїть своєрідна екзотика окраїнної української землі Кубані, а у всій п о с т а н о в і переведена ідея шляхотности і доброти українського духа, що й остаточно перемагає в кінці оперети. Дві ці важливі справи — екзотику й ідею — треба було зробити домінантою фільми. Строї, краєвид — все це розроблено як слід під проводом відомого декоратора проф. Івана Кубарського, що має за собою досвід столичних українських сцен. Українська хата ззовні і внутрі, подвіря, козацький табор. строї, краєвид — все це розроблено як слід під проводом відомого декоратора проф. Івана Кубарського, що має за собою досвід столичних українських сцен. Українська хата ззовні і внутрі, подвіря, козацький табор, строї кубанських козаків і жінок, — все це передумано і зроблено позмозі якнайкраще. Далеко за Торонтом найшлися теж околиці, що краєвидно нагадують Кубань з її полями, лісками і горбовинами, з річкою і навіть справжніми вербами. Навіть коней придбано, дарма, що в Торонті голова крутиться від авт і екзотикою стає кожна конячка, що розвозить молочні чи пекарські продукти.

Як гадаємо, специфічну кольоритність „Ч о р н оморців" збережено і проф. Кубарському, що напевно мав при цьому чимало труднощів, належиться щире признання. Але не інакше сталося і з ідеєю оперети і з намаганням оформити її якнайкраще з мистецького боку. Цю справу передано в руки такого досвідченого та відомого режисера, як Михайло Тагаїв, що йому Народний Театр цього року влаштовуватиме 50-ліття праці на сцені, а Михайло Тагаїв, маючи до диспозиції акторський ансамбль Народного Театру під кер. Гр. Ярошевича, зумів підібрати відповідних артистів для своїх роль та „витягнути" з них відповідну гру, дарма, що сцена й екран не те саме і що різницю між ними у фільмі місцями не зовсім затерто. Але коли бачите на екрані таких відомих театральних мистців, як Григор Ярошевич, сам Михайло Тагаїв, пані Тагаїва, таких співаків, як Петро та Іраїда Черняки, що грають і співають незвичайно природно, таку лавреатку Українського Фестивалю в Канаді, як Люба Левицька, далі таких відомих зі сцени акторів, як все більш оформлена Ніна Миколенко, витриманий і досвідчений п. Ільків, темпераментний п. Довганюк і цілу, відповідно до них підібрану плеяду талановитіших аматорів, серед яких зокрема вибивається голосом та грою п-ні Савка, — ви не можете не повірити, що „Чорноморці" справді вдалий фільм. Усі вони грають, співають, виконують свої ролі, оперують голосом природно, гладко, місцями навіть дуже добре, і то так у напружених, як і веселих моментах. Що Тагаїва в ролі Драбинихи, Ярошевич в ролі Кабиці і Тагаїв в ролі Цьвіркуна є капітальні — про це не можна сумніватись. Тут і там, бути може, зпід режисерського ока вихвовзнулася якась подробиця, але це на цілість фільму не впливає, він з погляду гри акторів абсолютно позитивне досягнення.

Коли до цього додати, що музичне і вокальне оформлення фільму спочивало в руках проф. Лева Туркевича і що танки оформила лавреатка Українського Фестивалю та відомий балетмайстер Оленка Гердан-Заклинська, матимемо і цю сторінку фільми достроєною до гри акторів, за якою цікаво слідкувати.

Але найцікавіше у фільмі — це кольористика. Нам не доводилося бачити досі українського фільму чи хочби його спроби виконаних технікольором. І бути може тому „Чорноморці" мають у собі щось окреме, що чарує і приворожує, та що залишає по собі враження. Краєвиди, строї, обличчя — все в цій фільмі живе і нормальне, може навіть більш насичене кольором, природне і водночас мистецьке. Поодинокі кадри фільму роблені добре, деякі навіть дуже добре, і могли б у репродукції бути цікавою картиною.

Три тисячі двісті фітів техніколірної ленти, що їх виготовлення тривало довгий час, пробіжать небаром, бо вже з кінцем вересня, через фільмові апаратури і кинуть перед глядачів українців на екран нову цікаву спробу української еміграції — фільм „Чорноморці". Порівнювати його до великих фільмів Голівуду не збираємось. Це було б наївним при неспівмірности засобів, технічних можливостей та того персоналу, що працює для фільму в нашому і в тому світі. Не порівнюємо „Чорноморців" теж до фільмової продукції сучасної України, бо про таку доводиться говорити хіба тільки з формального боку, а „старший брат" не дозволяє на ніякий вияв нашої батьківщини в мистецтві по її волі і спроможності. Але вже одне те, що на еміґрації, у виїмкових умовинах, зроблено спробу створити український фільм найкращою технікою та при участи найкращих місцевих мистецьких сил, — вже це одне заслуговує на признання і пошану. Якщо ж виявиться, що і глядач найде цю фільму вартою уваги, якщо він затямить її і буде згадувати як небуденне явище, позитивне і мистецьке, це буде найкраща нагорода продуцентові „Чорноморців", п. Солукові і ще більш тим, що в наших прикрих часах приклали щиро руку до цього творчого діла.

І це буде теж дальшою заохотою до чергових, все кращих спроб, до справжнього українського фільму.

Анатоль Курдидик.

Кадр з фільму „Чорноморці": фінальна сцена.

КОМУНІСТИЧНА ЛІКАРНЯ

(Закінчення зі стор. 2-ої)

мунізму і завести їх у совєтський рай. Розуміється для лікування з запевненням, що в кожней хвилині імігґраційні власті видадуть їм „рієнтрі перміт". Це була б найкраща рецепта для тих збаламучених або і злочинних людей, які після довгих років большевицької тиранії ще далі думають про комунізм.

Та віримо, що для тих наших „пацієнтів" не потрібно було б і запевнення про „рієнтру перміт" — і це друга, життєва апробата для нашої лікувальної методи. Недавно „вибрав свободу", втікаючи з Польщі, Тадей Мейзон, колишній комуністичний профсоюзний американський діяч і член інших комуністичних організацій у ЗДА, після не примусового, а добровільного 18-місячного лікування у сателітській Польщі. В 1950 році він їхав у Польщу повний ентузіязму для комунізму з думкою утверджувати комунізм у своїй ближчій батьківщині. Він став працювати в Центральному Комітеті польських профсоюзів у Варшаві та й вистачило півтора року ближчого контакту з комуністичним режимом, щоб Мейзон зневірився до нього, пішов небезпечним шляхом інших втікачів і повернувся „блудним сином" до своєї справжньої батьківщини.

Що більше, він не лише вилікувався від небезпечного уколу згідно з рецептою із згаданої нагородженої новелі, але й держава зискала в ньому ще одного борця на протикомуністичному фронті.

Мейзон пише тепер статті про те, як він розчарувався в комуністичній Польщі. Він спеціяльно цікавився робітничими справами і тому їм присвячує свою головну увагу. Для тих, хто бачив большевизм, — це відомі справи ще й з тим вияснениям, що в Польщі ще не діє так справно комуністична машина, як це діється на старих теренах ССР. Та все ж таки бачив там Мейзон і працюючих босих і обдертих дітей на дорогах, і виконуючих важку працю (ношення 100-фунтових міхів) жінок і невільничу роботу в'язнів під конвоєм при будові партійного будинку в Варшаві. Він — як колишній профсоюзівець — бачив справи глибше. Ніякої професійної організації, лише так звана „Служба Польщі" — молодь у робітничих відділах на важких роботах без платні, лише за підлий харч. Прив'язання робітника до варстату праці поліційною системою; за зміну місця праці — кара ув'язнення. Використовування робітництва більше, ніж у якійнебудь капіталістичній системі колинебудь. Офіційний 46-годинний тиждень праці — це лише пустий напис. Робітники працюють пересічно 65 годин у тиждень, розуміється без ніякого вигляду на якісь „овертайми"; просто робітники дарують понадгодини з якихось нагод, як уродини Сталіна, чи роковини відновлення, чи святкування яких інших большевицьких урочистостей, які вже заплановані заздалегідь, щоб примусити робітників до праці. І це найболючіше, бо вмовляється в робітника, що він це добровільно дає державі — тоді, як у нього босі ноги і порожній шлунок. Та він має щастя жити у „країні демократії", де він не наємний робітник, але співласник фабрики, оселі і самої держави. Не диво, що один із робітників у Лодзі заявив на таку мову промовця: Товаришу, будь ласка дайте мені мій уділ у фабриці в грошах, бо потребую купити черевики. Зрозуміло, що більше того робітника не бачили в фабриці. Дорожнеча нечувана: черевики 2 тисячі злотих, а робітник заробляє місячно 400 злотих. Одно яєчко на ринку в Варшаві коштує три доляри. Робітники дістають одностравну поживу у фабричних кантинах, і їх заробіток якраз вистачає на таке насправді голодуюче прохарчування.

Це відомі притаманності комуністичного режиму, але „приємно", коли про це пише людина, яка ще недавно сама вірила в благословенство комунізму. Якщо б більше таких „пацієнтів" нашої системи лікування комунізму, і не лише добровільних, але промусових, то й положення на відтинку боротьби з комунізмом у ЗДА було б куди краще.

Т.

Нове число недільної „Свободи"

Вже появилося нове 28 число недільного видання „Свободи" з таким змістом: І. Керницький: „Японська боротьба" (оповідання нагороджене третьою нагородою на конкурсі „Свободи"); Кнут Гамсун: „Особливе кохання"; „Ще один твір з „уфимського періоду" (поезії М. Рильського); Юрій Тис: „Едді Сапрун"; П. В-ко: „Українська мистецька виставка в Австралії"; Євген Онацький: „Україна очима італійців"; „З недрукованих поезій О. Олеся"; Л. Луців: „Про матеріяли нашого конкурсу"; проф. Яр. Рудницький. „Невідомий сучасник Беринди"; Іван Гаденко: „Записна книжечка" (гумореска); д-р Ростислав Сочинський: „Новітній поступ медицини"; Літературно-мистецька хроніка; Нові видання; Цікаве звідусіль; Розвага; Трохи сміху; Наша пошта. Річна передплата у ЗДА $3,75; піврічна $2. В Канаді — на рік $4,25, на пів року $2,25.

Атомовідпорні доми

Вашингтон. — Уряд проголосив перший нарис будови домів для атомового віку. Це стосується мешкальних, бюрових і фабричних домів, щоб їх забезпечити проти діяння атомової сили. Нарис охоплює цілу низку математичних таблиць, випрацьованих Адміністрацією Цивільної Оборони, поміщених у підручнику: „Безвіконні будови, студія проєктів для опору проти ударів." Плянувачі передбачують безвіконні будови, з виду наче коробка, виконані повнотою з цементу, який витримає всякий напір за винятком безпосереднього удару. Уряд не дораджує побудови безсоняшних домів, одначе радить вживати їх як фундамент, на якому можуть стояти правильні доми в середовищах промислового життя.

ВСЯЧИНА

ЩОБ МАМИ РОДИЛИ БЕЗ СТРАХУ

Каледж Госпітал на Лонг Айленді влаштував був 1950 року курси для майбутніх матерів, на яких викладали про те, щоб майбутні породільниці приводили на світ своїх дітей без страху. Тепер жінки домагаються відновлення цих курсів. На курсах відбуваються лекції і фізичні вправи, які мають скріпити деякі м'язи в жінок. На деякі години курсів мають ходити і чоловіки вагітних жінок. Курси стараються запізнати будучих жіночих пацієнтів зі шпитальною обслугою, яка працює при породах.

ЙОГО НЕ ЛЮБЛЯТЬ У БАТЬКІВЩИНІ, АЛЕ КАПРІ З НЬОГО ВДОВОЛЕНЕ

Популярність бувшого єгипетського короля Ф а р у к а сильно підупала в Єгипті, коли теперішній уряд подає до відома народу велике марнотравство колишнього монарха. Але мешканці італійського острова Капрі дуже полюбили „ короля на вигнанні", але не за те, що він був королем, тільки тому, що Фарук дуже багато купує... і всюди дає високі „тіпси" (чайове).

Ікер.

ПОВАКАЦІЙНЕ

(Враження і спомини).

Галактіон Чіпка зробив недавно в „Свободі" важливе відкриття, що є два роди лон: 1) „лоно Авраама" і 2) „лоно природи", хоч, на впертого, знайшов би тих лон більше. А мені вдалося відкрити теж, гадаю, немаловажну істину, що є дві категорії літнищ, або т. зв. відпочинкових осель: в одних можете порядно відпочити, в других — порядно змучитись.

Щоб не ширилося баламуцтво мушу зазначити, що своє відкриття я зробив ще вдома, на підставі старокрайового, вакаційного досвіду. Про літнища першої категорії скажу пізніше. А коли, тепер шукаю клясичного прикладу для другої катигорії, то на канві моїх споминів уперто маячить на першому пляні „Стахова Воля" в Гребенові.

Це, одне, з кращих наших „старокрайових" літнищ, залишило б, безумовно, в моїй пам'яті найприємніші спогади. А сама місцевість мальовнича, над берегами Опора, в серці бойківських Карпат, і товариство було там симпатичне, і „вікт" ненайгірший, та й директор Оселі, п. Гикавий, — треба це хоч тепер признати, завжди мав повне зрозуміння до скромних спроможностей газетярської кишені... Та що з того, коли цього типу Оселю переслідувала страшна змора: організатори прогульок!

Ще ви не вспіли, прийшовши зі станції, розпакувати валізки, умитися і трохи відсапнути, як вже у вашій кімнаті з'являєся такий „організатор" і вітав вас, приблизно, такими словами:

— О, знаменито, що ви приїхали: завтра вранці ціле товариство вибірається на Зелем'янку! В середу до полудня короткий відпочинок, а пополудні вимарш на Парашку, на два дні. А в неділю, розуміється, ідемо на Маківку, це вже не прогулянка, а щось в характері прощі, з національного, сказати, обов'язку, правда?...

І так починався наш відпочинок... В 4-тій годині на досвітку ви вже мусіли бути на ногах, а через годину, в повному прогульковому риштунку, з обов'язковою „піснею на устах", братство вирушало в гори, щоб потім цілоденний день, з висолопленими язиками, дряпатись по горах, зворах та інших вертепах з одною тільки метою якнайшвидше вилізти на шпиль гори і там зробити фотографію.

Звичайно, після такого досягнення товариство довго не попасало, бо квапилось до Оселі на відбиванку, зрештою, по відбиванці, треба було нашвидкоруч скупатися і перебратися, бо в 9-тій годині вечора починався дансінґ, що тягнувся до 1-шої в ночі. Взагалі наші геніяльні „організатори" так розплянували порядок дня, що на все був час, тільки не було коли відпочивати...

Очевидно — це моє, чисто суб'єктивне насвітлення квестії відпочинку. Хтось, може, тоді саме найкраще відпочиває, коли солідно „змахається" чи то на горах, чи при свінґу. Я ж особисто більше прихиляюся до солодкого вакаційного безділля. Про мене гожий курорт міг би зовсім добре існувати без дансінґів, відбиванкових площадок, тенісових кортів, а вже, тим більше, без „організаторів" прогулянок.

Тому завжди так бувало, що я „крав" собі декілька днів з моїх вакацій і втікав з такого, скажім, Гребенова, чи іншого Яремча до мойого родинного села В. коло Львова...

Там, розуміється, не було гір, ні гірського повітря, ні полонин та ревучих потоків, та не було теж літниськової метушні: скрізь вітав нескаламучений спокій і тиха задума золотистих нивок, незлічених, як зорі на небі, зеленошовкових лугів і сіножатей. Скільки ж то разів я переміряв своїми ногами ці луги „Перед Селом", перерізані щебетливою річкою, яка пропадала, потім, в очеретах, аж під віковими звалищами княжого колись Звенигорода...

Або ходив на гриби до плихівського ліса, де один з моїх вуйків сидів „на буді" у гр. Потоцького і мав тічню собак до полювання на борсуків та диків, і де вистрілювали з-під каміння ґейзери такої холодної води, що неможливо було її пити, бо зуби „ломало"; за те, за місцевим повір'ям, вона „помагала на очі".

А ввечері йшов на приходство, на партію шахів з о. деканом... Ця баталія розгравалася при чаю і нафтовій лямпі, на ганочку оплетенім виноградом і косами повійки, а довкола стояв сад і наливалися вишні, об'єднані хори комарів, цвіркунів і жаб починали урочистий, вечірній концерт, а груди п'янив запах свіже - покошених на цвинтарі трав, медунки, м'яти і полину...

В таких моментах можна було ще раз і ще раз повторяти за Шевченком його незабутнє: „Село — і серце відпичине..." Бо справді тоді і відпочивало серце і наповнялася цілющим спокоєм душа, стривожена метушнею цього світа, — а відпочинок душі, кажуть філософи, має для нас безмірно більшу вагу, як відпочинок тіла.

Коли тепер пробую порівняти знайомі та доступні мені місця відпочинку в „Старому Краю" з такими ж місцями тут, на новому континенті, то Оселя пп. Кулиничів у Соґертіс, звідки я недавно вернувся, аж проситься, що її зарахувати, за моїм поділом, до цеї, першої категорії. Моє рідне село нагадує мені, очевидно, тільки атмосферою спокою й затишшя, бо своїм „ляндшафтом" та місцевість власне подібна до околиць Гребенова, чи Коростова. Зелені кручі, левади, бистрі потічки з чистими, як скло плесами води та грайливими водопадами, мимоволі переносять вас у наші рідні Карпати. Буйні ліси, переважно соснові, кленові і дубові та легкосклінне пасмо „Синіх Гір", теж порослих лісом, доповняють незвичайно живописну цілість красвиду.

В такому лісі, на узвишші, у віддалі 5-6 миль дороги від центру містечка стоїть „Веллінґтон Котадж", або, по-нашому „Кулиничівка", як охрестили її гості (по аналогії до „Союзівки"). Кругом — ідеальна тиша, не видно ні живого духа, всюди ліс і ліс, або густий чагарник. Його стіна довкола будинку була така суцільна, що ред. Федір Дудко мусів „забавитися" в дроворуба і для загального, сказати б, добра, власноручно прорубав просмик, щоб можна було бачити „Сині Гори".

Всякі, менше і більше милі звірятка, включно з нешкідливими вужами й ящірками, майть тут повну автономію, не церемонячись мандрують собі сюди й туди, і не дуже-то бентежаться приявністю якихсь-там ґрінорів зі старої Европи. Пані Кулиничева розповідає, що весною, коли вона власними силами приводила до порядку куплений будинок і кілька тижнів підряд днювала й ночувала на цьому безлюдді, то, серед ночі, до вікон підходили олені, стукали рогами до шибок і заглядали до середини, немов би просилися на перших „костомерів".

Сама Оселя невеличка, розрахована всього на 15-20 осіб і може, саме, тому має такий притульний, „фамілійний" майже характер. Крім пінґ-понґового стола, радія і шахів, Оселя не може почванитися жадними іншими „атракціями", але в тому, я гадаю, її великий плюс. Правда, п. Кулинич має в проєкті на другий рік вимурувати басейн і зробити площу для відбиванки, хоч я всіми силами старався відмовити його від цього, погубного пляну. Аматори плавання, чи мандрівництва мають все нагоду зробити „випад" до водопадів, або до „Норт Лейк", що положене дуже оригінально, бо на верхів'ях „Синіх Гір". Аматори ж музики мають змогу слухати кожного вечора найоригінальнішого в світі концерту особливої породи сверцків, які піднімають довкола мільйонами крилець такий несамовитий лускіт, що, звичайно, першої ночі годі там заснути.

Однак всі зовнішні вальори „Кулиничівки" — її положення, повітря, краса природи, ледви чи можуть рівнятися з її... кухнею! Ця есенціональна ділянка спочиває в досвідчених руках пані Кулинич, що вміє творити кулінарні чуда: люди, яким у Ню Йорку вже нічого не смакує, в „Кулиничівці" дістають, раптом, нападів вовчого апетиту й безсоромно розглядаються за „репеткою"! На столах у пані Кулинич обов'язує поки-що старокрайове меню, тільки наймолодша генерація (в часі мого побуту гідно заступлена наслідням п. д-ра Макарушки) вже користуються благодаттям американської кухні, т. зв. різними „джусами" і „отмілсами".

Ми не мали слів подиву для нашої енерґійної господині, як і коли вона вспівала і варити і подавати до столів і тримати порядок у кімнатах та, взагалі, вести цілу адміністрацію будинку? Правда, це коштувало її 11-12 годин праці в день, постійно в русі і на ногах, а проте вона завжди знаходила хвилину вільного часу, щоб погуторити з тим, чи іншим „люфтником" і ніколи не проминула нагоди, щоб не стати до спільної фотографії!

Знаю, що стан нашого вакаційного посідання не обмежується до „Кулиничівки". Маємо, славити Бога, інші, більші й менші „івки", що їх, за моїм поділом, можна б зарахувати до першої, або другої категорії. На жаль, цього літа я не мав змоги їх відвідати і тому лишаю їх, покищо, „без категорії".

Та вже в наступному сезоні постараюся якось їх „определити".

О. Син

ЧОМУ СОВЄТИ ПРОГРАЛИ?

Отже Совєти таки програли Олімпіяду, до Америки. 553½ : 614 пунктами, як відомо.

Зараз після закінчення ігрищ, один закордонний журналіст мав розмову з провідником совєтської екіпи.

— Причини нашої поразки? — перепитав спортрук.— Їх очень много. Насамперед — клімат..

— Клімат? — здивувався журналіст. — Адже з Ґельсінок до вашого Ленінграду каменем докинеш. Яка ж тут різниця в кліматі?

Спортрук східно всміхнувся:

— Що ви тямите на своєму Заході!? Вдома ми кладемо рекорди, бо на нас гріє рекордодайне сталінське сонце, понімаєте!.. А потім — хто тут мав нас допінґувати?..

— Ну, фінські глядачі безсторонні — вставив журналіст. — Самі ваші газети писали, що вас витали громовими оплесками.

— Начхать на глядачів! Двох політруків, з наганами, з наших роблять більше, ніж 100.000 глядачів витиснуть. А тут, зі зрозумілих причин, наш допінґ мусів відпасти.

— Як вам подобається організація Ігрищ?

— Цілком не нравиться. Нас скривдили!

— Де б то?

— А хоч би в бігах. Я певен того, що як би так біги відбувались на кордоні Швеції, то ми виграли б усі конкуренції — від 100 м. і до маратону. Українці, білоруси, кавказці й сателітські змаґуни були б перші в Швеції. Рекордовий біг 9 мадярських змаґунів до азилю західніх амбасад цьому найкращий доказ.

— Але ж ті змаґуни ніколи не вернулись би...

— Чорт з ними! Але ми мали б перемогу над Америкою. Понімаєте?!

— А скажіть, будь-ласка, ви маєте таких сильних атлетів — чому вони не двигнуть залізної заслони?

— Давайте, не будем про політику!.. Краще скажіть, чому в програму ні одної нашої спеціяльности не вставили... Це ж явний саботаж!

Журналіст незрозуміло вирячив на москаля очі.

— Ну, да. Чому в програмі не було вирощування свиноматок? Знаєте, скільки це нам пунктів дало б? А вдар по столі п'ястуком в ООН, хто як не Громико виграв би? А 50 пунктів за вето — хто як не Вишинський, Малік і Громико здобули? Та вже найбільше болить нас те, що нашої типової спеціяльности не було.

— ???

— Стріляння в потилицю, з віддалі одного метра. В цьму спорті ми мільйони пунктів дотепер здобули. Це наш рекорд, якого ніхто — навіть Гітлер — ніколи не осягнув. Що, коло цього рекорду, Америка? Га? Ніщо, нуль!..

Бути членом Українського Народного Союзу, значить належати до такої української організації, яка об'єднала в Америці й Канаді найсвідоміші українські сили в один ідейний моноліт та поставила його на службу нашим країнам та нашому поневоленому українському народові

Посмертна Згадка

ГРИГОРІЙ ДЯЧИШИН, довголітній член і предсідник Бр. св. Василія, від. 168 УНСоюзу, помер 27. серпня 1952 р. Походив з села Герче, пов. Рогатин, Україна. Оставив в смутку жену Марію, синів Василя і Григорія, дочки Каську, Пазю, Ганьку і Гаську, три зяті, одну невістку, брата Василя і сестру Каську і внуків. Похорон відбувся 30. серпня з погребового заведення до Церкви св. Димитрія в Картерет, Н. Дж., при участи родини, членів Бр. Василія, кревних і знайомих. Похоронено його на цвинтарі в Перт Амбой, Н. Дж. — В. Н. П.

Г. Бобик, секр.

Українець, що має мету свого життя

Під таким заголовком часопис „Річмонд Нюс Лідер", що виходить в Річмонді, Ва., помістив, у вечірнім своїм виданні з 12 серпня, велику згадку про нашого земляка Тоні Стародуба. Згадка вміщена з приводу зголошення Т. Стародуба до військової маринарки. Як інформує часопис, мета молодого українця, це не тільки „зробити кар'єру", але на цей крок штовхнула його й палка нехіть до росіян, від панування яких, як він мріє, його батьківщина буде таки колись звільнена. Отож, своєю службою в американськім війську, Т. Стародуб хоче допомогти своєму поневоленому народові, що був завойований й втратив непідлеглість, привернену у 1917 році. Стародуб оповів, що вся його країна палала, коли він її покидав й він припускає, що малощо там лишилось, проте з привереннениям непідлеглости країна знову процвітатиме. Батько нового моряка, тепер, як пекар, мешкав в Індіянополісі, а у себе на батьківщині в Лукавиці він був касиром. Коли німці, під час другої світової війни, зайняли цю місцевість, усю родину, себто батьків, двох доньок і сина, вигнали й ця родина розпочала довжелезну мандрівку у невідоме. Міняючи різні середники пересування, вони переїхали Польщу та Чехословаччину. У Чехословаччині їх пограбували бандити й далі вони вже просувались потягом, аж доки німці не посадили їх до концентраційного табору, що знаходився недалеко Нюрнберґу у Німеччині. Три дні перед закінченням війни, німецька сторожа зігнала ув'язнених у тунель, задумавши умертвити їх трійливим газом, але з невідомих причин цього не доконано. Місцевість, де перебували в'язні, звільнили союзники й родина Стародуба опинилась вже в союзному таборі, звідки вони були швидко випущені на волю. Тому, що його сестра одружилася з американським вояком, уся родина отримала можливість швидко переїхати в ЗДА і тут розпочати вільне життя. Після закінчення військової служби у фльоті, Т. Стародуб задумує продовжувати свою освіту.

В АРҐЕНТІНІ ВПАВ МЕТЕОР

Кордоба, Арґентіна. — У провінції Кордоба, в суботу вночі впав великий метеор. Про силу його падіння свідчить яма, — 130 футів у перекрої, — що її вибив у землі метеор. Від розжареного метеору спалахнув ліс, що його вигоріло кілька акрів. Доокольшні селяни описують, що вони добачили вогняну кулю, яка пролетіла в повітрі з гострим рокотінням. Метеор впав у незамешкалій лісовій місцевості між селами Квіліно і Сан Хозе, не спричинивши людських жертв.

ТАРЗАН, ч. 2908. Шукають можливостей утечі.

MEANWHILE, M'LUNGA CONDUCTED HIS PRISONERS DOWN FROM THE WALL, ALONG A DANK, SUBTERRANEAN PASSAGEWAY, TO A DIMLY LIGHTED CAVERN BENEATH THE PALACE.

"NOW WHAT!" BETTY SAID GRIMLY. "WE'LL NEVER GET OUT OF HERE ALIVE!" "PERHAPS NOT," TARZAN REPLIED. "BUT WE CAN TRY."

SAID TARZAN. "I'M GOING TO FIND OUT."

Тимчасом, М. Люкаг вів своїх в'язнів вниз від муру, здовж замуленого підземного коридору, до тьм'яно освіченої печери під палацом.

„Що ж тепер!", безжалісно сказала Бетті. „Ми ніколи не вийдемо звідсіля!" Можливо ні", відповів Тарзан. „Але ми можемо пробувати".

„Що це, Тарзане?", питалась Бетті. „Я гадаю, що там виступ", сказав Тарзан. „Я зараз дізнаюся".